

MAGYAR MOLNÁR

a magyar malomipar érdekének szakközlönye

az Országos Magyar Malom-Egyesület hivatalos lapja.

Megjelenik havonként 3-szor.	Előfizetési ára :	Szerkesztőig- és kiadóhivatal : Budapest V., Erzsébet-tér 19.
	évenként 10 ft. félre 5 ft. Hirdetések árszabály szerint.	

BUDAPEST, 1890. MÁJUS HÓ 20.

UNGARISCHER MÜLLER

Zeitschrift für die Interessen der ungarischen Mühlenindustrie

offizielles Organ des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes

Erscheint monatlich dreimal.	Pränumerationspreis :	Redaction und Administration : Budapest V., Elisabethplatz 19.
	ganzjährig fl. 10, halbjährig fl. 5. Inserte nach Tarif	

BUDAPEST, 20. MAI 1890.

TARTALOM: Egyesületi közlemények. — Az új Hagenmacher-féle darutisztítógép-berendezés. *Reinosa M. István.* — A finnei forgalom emelése. — A malomipar a bécsi gazdasági kiállításán. — *Tarifajegyzék.* — *Műszaki apróságok.* — *Különfűtés.* — *Kereskedelmi és forgalmi.* — *Gazdasági közlemények.* — *Üzleti tudósítások.* — *Hirdetések.*

INHALT: Verbandsnachrichten. — Die neue Hagenmacher'sche Grösstputzmaschinen-Anlage. *Stefan M. Adonow.* — Zur Hebung des Finmarker Verkehrs. — Die Mühlenindustrie auf der Wiener landwirtschaftlichen Ausstellung. — *Tarifarische.* — *Technische Miscellen.* — *Vermischtes.* — *Handel und Verkehr.* — *Landwirtschaftliches.* — *Marktberichte.* — *Inserte.*

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Meghívó. Van szerencsém az Orsz. Magyar Malom-Egyesület t. tagjait az alapszabályok 15. §-a értelmében az 1890. május 31-én d. e. 11 órákor

Budapest, az Egyesület saját helyiségében (Erzsébet-tér 19. sz. II. emelet) tartandó

II. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívni.

A közgyűlés tárgyai: 1. A közgyűlés megnyitása, a jegyzőkönyv hitelesítésére két tagnak megválasztása. 2. Elnöki jelentés az egyesület 1889. évi működéséről. 3. Az Egyesület 1889. évi zárszámadásának leterjesztése. 4. Az 1890. évi költségvetés jóváhagyása. 5. Az igazgató-választmány indítványa az alapszabályok 21. §-ának módosítása iránt. 5. Indítvány a lisztgyártás közös szervezése ügyében.

Budapest, 1890. május hó 18-án.

Az Orsz. Magyar Malom-Egyesület igazgató-választmányja nevében:
Burchard Kosrad,
elnök.

A balesetbiztosítási egyszemély létesítése. Hivatkozással Egyesületünk Elnökségének 116. sz. körlevelére, van szerencsém értesíteni, hogy, miután a hozzájárulási nyilatkozatok a malomoknak a balesetek esetében való segítészéseket közös viselésre czéljából alakított egyszemélyhez elegendő számban érkeztek be, ezen egyszemélyt Egyesületünk közgyűlése alkalmával való megalakítása elhatározottati és így tehát azon kéressel van szerencsém T. Czimedet a malomok fenti egyszemélyének

f. é. május hó 31-én, délután 4 órákor

az egyesületi helyiségben (Budapest, V. Erzsébet-tér 19) tartandó alakuló közgyűlésre meghívni, hogy képviselője az egyszemély megalapítására szóló hozzájárulást czéljából jogerős megalapítással ellátni sziveskedjék.

Tisztelettel
az Orsz. Magyar Malomegyesület biztosítási
szakközössége nevében:

Brüll Lipót s. k.
elnök.

VERBANDSNACHRICHTEN.

Einladung. Ich lade hiemit die g. Mitglieder des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes zur

II. ordentlichen Generalversammlung

des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes ein, welche im Sinne des §. 15 der Statuten

am 31-ten Mai 1890, Vorm. 11 Uhr

in den Verbandlocalitäten (Budapest, V. Elisabethplatz 19, II. Stock) anberaumt wird.

Tagesordnung: 1. Eröffnung der Generalversammlung, Delegation von 2 Mitgliedern zur Authentication des Protokolles, 2. Präsidialbericht über die Thätigkeit des Verbandes im Jahre 1889, 3. Vorlage der Schlussrechnungen pro 1889, 4. Vorlage des Vorschlages pro 1890, 5. Antrag der Verbandsdirection zur Modification des §. 21 der Statuten, 6. Antrag betr. Systemisirung einer gemeinsamen Melhtypirung.

Budapest, 18. Mai 1890.

Im Namen des Directions-Ausschusses
des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes

der Präsident:
Conrad Burchard.

Constituierung des Unfallversicherungs-Verbandes. Höll, Bezug nemend auf das Präsidial-Circular unseres Verbandes Zahl 116 beehre ich mich mitzuteilen, dass auf Grund der in genügender Anzahl eingelaufenen Beitrittsklärungen zum Übereinkommen der Mühlen zwecks gemeinsamer Tragung der Unterstellungen für Unfälle die Constituierung dieses Übereinkommens anlässlich der Generalversammlung unseres Verbandes beschlossen wurde und lade ich Sie somit zu der

am 31. Mai 1. J., Nachmittags 4 Uhr

in den Verbandlocalitäten (Budapest, V. Elisabethplatz 19) abzuhaltenen constituierenden Generalversammlung des erwähnten Übereinkommens der Mühlen mit dem Ersuchen, Ihren Vertreter zwecks Gründungsbeitrag mit rechtskräftiger Vollmacht versehen zu wollen.

Hochachtungsvoll

Im Namen des Ausschusses für Versicherungswesen
des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes:

der Vorsitzende
Leopold Brüll m. p.

Az új Haggenmacher-féle daratsztítógép-berendezés.

— Kelenen M. István mérnöktől. —

A műrés minden felaprózási műveleténél elkerülhetetlen, hogy egyáltalán liszt is ne állítassék elő, mely azonban akaratlanul nyeretlen, sőt haszontalan lehet oly liszt, mint az, a melynek előállítását a műrésnek főcélja is feladta. Ezen korompáras fehérlisztet, mely a tulajdonképen élelmi szándékolat végző, vagyis előadásra kerülő egyik terméké a műrésnek, a tisztá darak feldolgozása által nyerjük; a korompáras darak előállítását tehát csupán eszközök a célhoz, ugyazóval előkészítő művelete a műrésnek.

Könnyen belátható, hogy a darak tisztítása a fehér liszt készítését ily módon előkészítő tulajdonságával fogva igen fontos, s így a molnarok törekvése is kezdettől fogva ideo irányult, hogy megbízható tisztítógépet készítsenek; nem lehet csodálni, hogy az emberi szellem ezen törekvésénél is gyakran ságtörzsei tevutakira kalandozott el; annál nagyobb és összetettebb örömmel kell tehát ábrázolnunk, ha egy Haggenmacher Károlynak sohasem nyuzzó genjeje saját szerzői bűbájságában is túlléte magát, egy új tisztítógéppel lép a molnarvilág elé, hogy ismét valami jobbat, tökéletesebbet alkosson.

E dolgozatnak az a célja, hogy megismeresse ezen új Haggenmacher-féle gépet, meg pedig így magában véve, valamint kapcsolatban a szintén új osztályozó-siksztával mint tisztító-berendezést, s annak minden egyes részletét a mellettes rajzok alapján megmagyarázza.

Az 1. sz. rajz egy ilyen egész, hat géphől *M* álló, és közös osztályozó-siksztával *P* bíró berendezés közös nézetét tünteti fel.

A 2. sz. rajz egy tisztítógép keresztmetszetét ábrázolja a közös *S* szűrővel.

A 3. sz. rajz az egész berendezésnek felülnézete, a minden egyes géphez tartozó széles-tornákkal *II*.

A 4. sz. rajzon *a, b, c, d, e, f, g, h, i* és *j* a siksztá *P* egyes keretei.

Mielőtt hozzáfognánk magának a tisztító-gépeknek, működési módjának s az egész berendezésnek leírásához, megelőzőleg fejtsük ki azon általános elveket, a melyeknek eleget kell tennie minden tisztítógépnek, hogy az ezáltal megfelelhessen: a bemutatott rajzok nyomán azután látni fogjuk, hogy miképen felelt meg Haggenmacher Károly ezen kívánalmaknak, s miképp alkotta gépet az elmélet és a gyakorlat igényei és követelményeinek egyformán megfelelővé.

Minden a darak számára készült szelelő tisztítógép azon fajsúlybeli külön özeven alapul, mely részint a darak és korpa között egyáltalán, valamint az egyes daraszemek között is, a melyek a mag különböző részeiből vétettek, fennl: minél nagyobb fajsúlyt valamely daraszemnek, annál jobb lisztet is fog adni; a daratsztítógépeknek tehát nem csupán az a céljuk, hogy a darát a hozzá kevert korparészekektől megszabadítsák, hanem hogy egyáltalán azt magát is minőség szerint osztályozzák.

Hogy azonban az ily fajsúly szerinti osztályozás megfelelő módon és sikeresen keresztülvihető legyen, kell hogy mindazon dara- vagy korparészekék, a melyek egy és ugyanazon gépre jutnak, egyforma térfogatúak is legyenek, vagyis a fajsúly szerinti osztályozást a térfogat szerinti kell megelőzni, mert különben az egyes örlemény-rezcséknek nem csupán általános sulya, de alakja is zavaró befolyást gyakorolna.

Ezt a térfogat szerint való osztályozást eddigéig a szintén Haggenmacher-féle külön rendszerű automatikus tisztítóval eszközölték. Ezen tisztító helyes működésének

Die neue Haggenmacher'sche Griesputzmaschinen-Anlage.

— Von Ingenieur Stefan M. Kelenen. —

Bei sämtlichen Zerkleinerungsprozessen des Hochmahlverfahrens wird unumweidlicher Weise auch Mehl erzeugt, welches aber, wenn es unabsichtlich gewonnen wird, nie so rein sein kann, wie dasjenige, dessen Produktion Hauptzweck und Aufgabe der Hochmüllerei ist.

Dieses kleinfreie, weisse Mehl, eines der eigentlich beabsichtigten End- d. i. Verkaufsprodukte des Hochmahls, wird durch Verarbeitung der reinen Griesse gewonnen; es ist also das Herstellen der kleinfreien Griesse nur ein Mittel zum Zweck, gewissermaßen ein Vorbereitungsprozess der Hochmüllerei.

Es ist leicht ersichtlich, dass dem *Putzen* der Griesse in Folge dieser seiner vorbereitenden Eigenschaft zur Erzeugung weisser Mehle eine grosse Bedeutung imwohnt, und war auch das Bestreben der Müller seit jeher dahin gerichtet, eine verlässliche Putzmaschine zu konstruiren; dass bei diesem Streben der menschliche Geist auch oft auf ganz ausserordentliche Irrwege gerathen ist, kann nicht Wunder nehmen; mit umso grösserer und aufrechterer Freude müssen wir es daher begrüssen, wenn dass nie und nimmer rastende Genie eines Carl Haggenmacher, sich hinweggesetzt über seinen eigenen Autoreinstolz, mit einer neuen Putzmaschine für die Müllewelt tritt, um wieder etwas Besseres, Vollkommeneres zu schaffen.

Zweck dieser Arbeit ist, diese neue Haggenmacher'sche Maschine sowohl selbständig, als auch in Verbindung mit dem ebenfalls neuen Sortirungs-Planschichter, als Putzmaschinen-Anlage bekannt zu machen, und in allen ihren Details, an der Hand der eingefügten Zeichnungen zu erläutern.

Fig. 1. zeigt die Vorderansicht einer ganzen solchen Anlage, bestehend aus acht Maschinen *M* mit dem gemeinsamen Sortir-Planschichter *P*.

Fig. 2. stellt den Querschnitt einer Putzmaschine mit dem des gemeinschaftlichen Saugrohres *S* und Planschichters *P* dar.

Fig. 3. ist die Oberansicht der ganzen Anlage mit den, zu je einer Maschine gehörigen Windmühlen *II*.

Fig. 4. *a, b, c, d, e, f, g, h, i* und *j* sind die einzelnen Bahnen des Planschichters.

Bevor wir nun zur Beschreibung der Putzmaschine selbst, ihrer Wirkungsweise und der gesammten Anlage schreiten, wollen wir erst die allgemeinen Principien erörtern, denen eine Putzmaschine genügen muss, wenn sie ihren Zweck erfüllen soll; mit Hülfe der angefügten Figuren werden wir dann sehen, wie Carl Haggenmacher diesen Postulaten gerecht geworden ist, und wie er seine Maschine den Anforderungen und Bedürfnissen der Theorie und Praxis gleich entsprechend gestaltet hat.

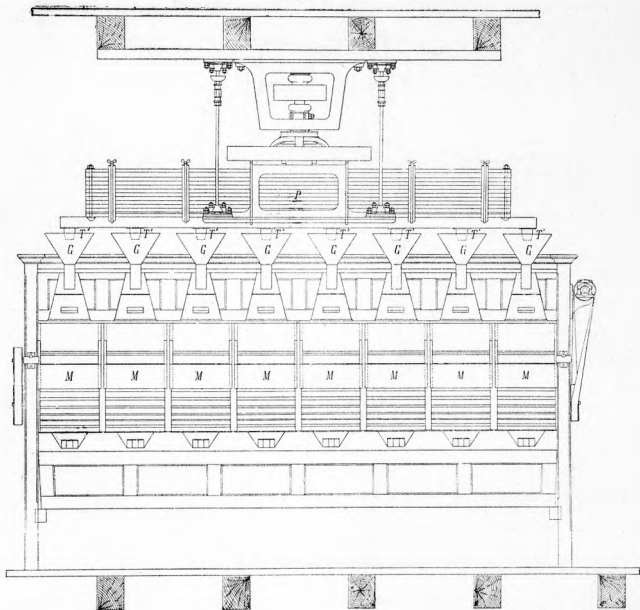
Eine jede Windputzmaschine für Griesse basirt auf dem Unterschiede der specifischen Gewichte sowohl des Grieses im Allgemeinen und der Kleie, als auch auf demselben der einzelnen Griesse, die aus verschiedenen Theilen des Kornes gewonnen wurden; je specifisch schwerer ein Griesstort ist, umso besseres Mehl wird es liefern; es ist also Zweck der Griesputzmaschinen nicht nur den Gries von dem beigemengten Kleitheilen zu befreien, sondern auch ihn selbst seiner Qualität nach zu sondern, zu sortiren.

Um aber ein solches Sortiren nach specifischem Gewicht gehörig und erfolgreich durchführen zu können, müssen sämtliche auf eine Maschine gebrachten Griesse und Kleitheile auch gleiches Volumen besitzen, d. h. es muss dem Sortiren nach specifischem Gewicht ein

alaplétele volt azonban, hogy annak hurkai mindig tisztán vagyis szabadon tartassanak, mert különben az illető őrleményt nem ejthette le helyesen és kellő időben, miáltal könnyen túletetés, a tisztítógépnél bedugulása következett be, a mi a maga részéről ismét a szél szabatos működésére volt okvetlenül befolyással.

Hogy ugyanis a szél hatása állandó legyen, vagyis a gép megbízható legyen, hogy ne kelljen azt túlságos gyakran tisztogatni, a minnek mindig üzembeli rendtelenségek és nehézségek a következtében, a szélutaknak nem szabad lisztes és derezes részekkel elmozdulniuk, az őrleménynek tehát mindig »szarazon» kell a gépre jutnia.

Fig. 1.

Ennek magának már most úgy kell készítenie, hogy lehetőleg minél kevesebb alkalmat nyújtson a finom részek eme lerakódására, vagyis a gépnek a lehető legkevesebb szöglettel, sarokkal, egyszóval »holt helyekkel» szabad bírnia, vagyis olyannal, a hol a szél nem járhat egészen akadálytalanul, szabadon.

Minden oly rész a gépen, mely a szél szabad mozgását akadályozza, egyáltalán okvetlenül a szél visszacsapódását idézi elő, mely ismét a maga részéről forgószel, vagyis a rendes mozgás zavarását okozza, minnek következtéseképp a tisztogatás elvesztés rendes folyamat.

solches nach Volumen vorangegangen sein, da sonst ein störender Einfluss nicht nur des allgemeinen Gewichtes sondern auch der Form der einzelnen Mahlgutpartikel auftreten würde.

Dieses Sortiren nach Volumen wurde bisher auf dem ebenfalls Hügelmacherischen vorzüglichen System der automatischen Absäuberei vollzogen. Eine Grundbedingung des richtigen Functionirens dieser Absäuberer war aber, dass die Maschen derselben stets rein d. i. frei erhalten wurden, da sonst kein richtiges und rechtzeitiges Fallenlassen des respectiven Mahlgutes erfolgen konnte, wodurch leicht Ueberspesung und Verlegung der

Putzmaschine eingetreten ist, was seinerseits das präzise Functioniren des Windes störend beeinflussen musste.

Damit nämlich die Windwirkung eine constante sei, d. h. die Maschine verlässlich sein soll, um nicht allzuoft ausgesputzt und nachgestellt werden zu müssen, was immer einen unregelmässigen und schwierigen Betrieb nach sich zieht, dürfen sich die Windwege nicht mit mehligem und dunstigen Partikeln verschmieren, es muss das Mahlgut jeweilig »trocken» auf die Maschine kommen.

Diese selbst soll nun so gebaut sein, dass sie zu dieser Ablagerung der feinen Theile so wenig als möglich

Ugyanez okból gondosan kerülni kell, hogy ellenszél fel ne léphessen.

A gépek továbbá úgy kell szerkesztve lenni, hogy könnyen és gyorsan lehessen tisztogatni, s hogy kisebb-szerű megalkodtatások, lökés, megugrás stb. ne idézhessenek elő túlnagy zavarokat a minőségi osztályozásban.

Mintthon minden munka, így tehát a tisztítógép is, az erőtelj, gyorsaságtól és időtelj felhő nagyság, a gépek ezen három tényezővel számolt vetően, s úgy kell építve lennie, hogy megbízható szelszabályozása legyen, a mi mellett mélysegének, vagyis hosszkitérjedésének a szélirány érdekelésben megváltoztal méretekkel kell bírnia, hogy a szélnek, megfelelő gyöngtítés mellett, időt engedjen arra, hogy a magával ragadott aránylag súlyosabb részeket még lejtthesse, a mi lehetővé teszi a kellő átcsapást, s a mi mellett a szélkamra sem telhetik meg túlságosan.

Ha mindezen kívánalmaknak elég tétetett, arra is igényezni kell, hogy az őrlemény egyenetlenül jöjjön a gépre, mert egyenetlen felöntés mellett a szél hatása se lehet rendszeres.

Lásunk most már, hogy miképen felel meg a Hagenmacher-féle gép mindezen követelményeknek, s minő eszközöket használ arra, hogy ezen célját elérhesse.

A mint az 1. sz. rajzból, a gép előnézetből látható, a gépek etetése a síkszítanak minden gép fölött levő csődarabján át a garatba G történik, a melynek méretei olyanok, hogy az egyruttal egy őrleménytartányt is képezzen, a melyből az őrlemény a szállítóhengeren át L (2. sz. rajz) a gépbe jut.

Az őrlemény szabályos beömlesztését a szállítóhenger szabadba tevő kis garaton G (2. sz. rajz) át lehet észlelni.

Minden géphelyezésben hat keret, $a_1 \dots a_6$ van, melyek mindannyian hornyoltas között fekszenek, úgy, hogy könnyen kivethetők és ismét beilleszthetők: a gépet tehát rendkívül gyorsan lehet tisztogatni, mi mellett fontos az, hogy ha csak egyik vagy másik keret, illetőleg az ugyanazonokban levő csapolécecskek között fekvő széljártók egyike vagy másika van eldugulva, azt az egész gépek hátrányos megalkodtatása nélkül lehet tisztogatni.

Azáltal, hogy az egyes keretek között fekvő széljártók fokozatosan kitágulnak a szél gyorsasága is lassan-lassan csökken, úgy, hogy az csakis a könnyebb részeket ragadhatja fel, a nehezebbeket azonban kénytelen leejteni.

Ezek a súlyosabb részek mind összegyűlnek az f_1 (2. sz. rajz) rekeszben, a honnét az alsóbb emeleteken levő zsákfogóba esnek és ott kizsákolatnak; a könnyebb darak a h_1, h_2, h_3, h_4 elosztó csővekbe mennek, a melyek

Gelegenheit bietet, d. h. sie darf nur die allernothwendigsten Winkeln, Ecken usw., mit einem Worte, sie darf nur die allernothwendigsten »toten Stellen« besitzen, das sind solche, an denen die freie, ungehinderte Passage des Windes nicht stattfinden kann.

Eine jede Stelle in der Maschine, die der Windbewegung ein Hinderniss entgegenstellt, muss einen Rückschlag des Windes hervorrufen, der wieder seinerseits einen Wirbel oder eine Störung der regelmäßigen Bewegung erzeugt, wodurch das Putzen seinen sicheren Verlauf einbüsst.

Aus demselben Grunde muss es sorgfältigst vermieden werden, dass kein Gegenwind auftritt können.

Die Maschine muss ferner so construirt sein, dass sie leicht und rasch geputzt werden können soll, und dass kleine Erschütterungen, wie Anstossen, Aufsprünge etc. keine allzugrosse Störungen im Qualitätssortiren ergeben sollen.

Da eine jede Arbeit und so auch die der Putzmaschine, eine von der Kraft, der Geschwindigkeit und der Zeit abhängige Grösse ist, so muss die Maschine diesen drei Factoren Rechnung tragend, dermassen gebaut sein, dass sie eine verlässliche Windregulirung besitze, wobei ihre Tiefe, d. i. die Längenausdehnung im Sinne der Windbewegung gehörig dimensionirt sein muss, um dem Winde bei gehöriger Abschwächung Zeit zu geben, die mitgerisenen relativ schweren Theile noch fallen lassen zu können, wodurch ein gehöriges Ueberschlagen und kein übermässiges Anfüllen der Windkammer stattfinden kann.

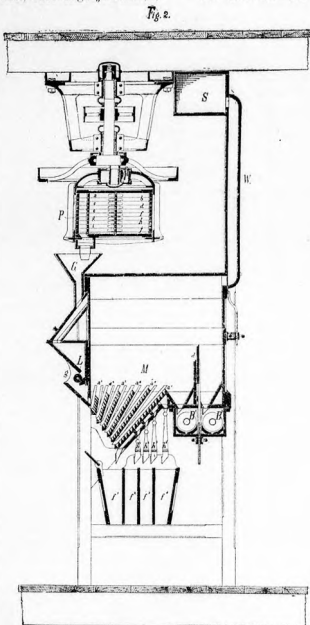
Ist allen diesen Anforderungen Genüge geleistet worden, so muss man auch dahin trachten, dass das Mahlgut gleichmässig auf die Maschine kommt, da durch eine unregelmässige Beschüttung auch die Windwirkung keine regelmässige sein kann.

Wir wollen nun sehen, wie die Hagenmacher'sche Maschine diesen Anforderungen entspricht, und welcher Mittel sie sich bedient, um ihren Zweck vollkommen zu erfüllen.

Wie aus Fig. 1. Vorderansicht der Maschinen, zu ersehen ist, erfolgt die Speisung der Maschinen durch je einen oberhalb der Maschinen sich befindenden Stützer des Plansichters in die Gösse G , die so dimensionirt ist, dass sie gleichzeitig ein Mahlgutreservoir bildet, von welchem dieses über die Lieferwalze L (Fig. 2) in die Maschinen gelangt.

Der regelmässige Zufluss des Mahlgutes kann von der offenen, die Lieferwalze freiliegenden kleinen Gösse g aus (Fig. 2) beobachtet werden.

Jede Maschine enthält in ihrem Inneren sechs Rahmen $a_1 \dots a_6$, die sämmtlich zwischen Nuthen liegen, so

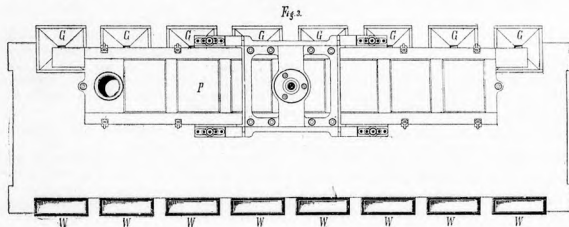
sarkokon forgathatók, úgy hogy a darákat tetszés szerint osztjuk el az f_2 , f_3 és f_4 három rekeszbe, illetőleg a zsákokba.

A tulajdonképeni gép, a csapódeszkákkal ellátott keretkombináció felett egy bőszéges terjedelmű szélszekrény van, hogy a csapódeszkákat által tova vitt könnyű részekéknek még idejük legyen lerakódni, miáltal a szélkamra megtöltése elkerültek.

A csavarral és kerekkel alternative mozgatható d vá-

lass sie mit Leichtigkeit entfernt und wieder eingesetzt werden können; das Reinigen der Maschine kann daher ungemein rasch bewerkstelligt werden, wobei es von Wichtigkeit ist, dass, wenn nur ein oder der andere Rahmen resp. die zwischen den in denselben sich befindenden Fallbretchen liegenden Windwege verlegt sind, derselbe ohne nachtheilige Erschütterung der ganzen Maschine gereinigt werden kann.

Dadurch, dass sich die zwischen den einzelnen Rahmen befindlichen Windwege allmählig erweitern, wird auch die Geschwindigkeit des Windes nach und nach

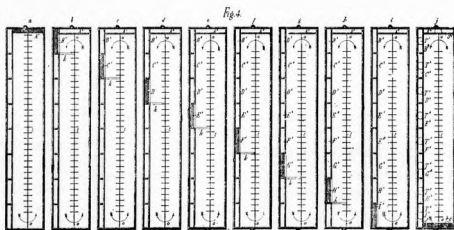

laszfal arra szolgál, hogy még az utolsó átesapatot is szabályozni lehessen, úgy hogy a gyűjtő-csigába B_2 csakis a súlyos korpa (középkorpa) jön, míg a B_1 csiga a könnyebb darákat (középdarát) gyűjti össze, s viszi rendeltetési helyükre.

Mindkét csiga úgy van elhelyezve, hogy céljunkt

etwas abgeschwächt, so dass derselbe nur die leichteren Theile in die Höhe reißen kann, die schwereren aber fallen lassen muss.

Diese schweren Theile sammeln sich alle im Fache f_1 (Fig. 2) an, von wo sie in den, in der unteren Etage befindlichen Sackstützen fallen und dort abgeseckt werden; die leichteren Griesse gehen in die Vertheilungsrohre

tényleg el is érik, mivel csakis kevéssel a keret felső élének színvonalá alatt vannak elhelyezve, de sokkal mélyebben fekszenek, mint a szélkiáramlási nyílás, továbbá mind a kettő zárt szekrénybe van illesztve, miáltal megakadályoztatik ezen tisztatlan öleleményrészek hurezolatása.

A gép beállítására vagyis a szél szabályozása csavarral és kerekcsécske által eszközlött széltolóka útján történik.

Ila az itt leirt részleteket összehasonlítjuk a jó tiszt-

h_{12} , h_2 , h_3 und h_{13} , die in Charnieren beweglich sind, wo durch ein beliebiges Vertheilen der Griesse in die drei Fächer f_2 , f_3 , f_4 respective erfolgen kann.

Ueber der eigentlichen Maschine, der mit Fallbretchen versehenen Rahmen-Combination, befindet sich ein reichlich dimensionirter Windkasten, damit die durch die Fallbretchen fortgetragenen leichten Partikel noch Zeit gewinnen sollen sich abzulegen, wodurch ein Anfüllen der Windkammer vermieden ist.

Die mittelst Schraube und Rädchen alternativ bewegliche Scheidewand d dient dazu, um auch noch das letzte Uberschlagen reguliren zu können, so dass in die

titógép fent kifejtett alapfeltételével, azt fogjuk látni, hogy az új Haggemacher-féle találmány teljesen megfelel minden kívánalomnak, úgy hogy azt minden tekintetben kiváló gépek tekintethetjük.

A gépek szolidan és tetszetősen készítvék, s nyolcznyolcznak egy rendszerbe való összeállítása által gondoskodva van a legkülönböztetb igényekről is, mert minden nehézség nélkül el lehet akar részben, akár teljesen különíteni az egyes gépeket, illetve megfelelő módon a síkszítát is.

Az önműködő tisztítás, mely a síkszita után a legelősebb találmánya Haggemachernek, s melyet, éppen úgy mint ez utóbbinak általános szerkezeti elveit ismereteknek tételzhetjük fel, csupán kiegészítő eszköz volt a tisztító ki nem elégítő munkavégzés folytán; már fentebb említettük, hogy mily fontos a tisztító tisztántartása a tisztítógépek szabatos hatása tekintetben; az oly malmok, a melyekben a tisztító a tisztítógépektől elkülönítve más meletlen vannak elhelyezve, kénytelenek a hurkok tisztántartására külön személyzetet tartani, rendszerint inasokat, ugynevezett tisztító szüanczokat, kik azonban még a legszigorított ellenőrzés mellett is nem eléggé megbízhatók a hurkok folytonos tisztántartása szempontjából.

Ezt a bajt az osztályozó-síkszita bőkeletesen elharítja, mivel ez mindig megbízhatóan osztályoz, miután a hurkokat először is a gyorsan mozgó örmény maga tisztára sűrűli, másodsor pedig a szítálandó anyag, úgy mint a síkszítálandó egyáltalán, a szítáfelülettel huzamosabban és bensőbbben érintkezik.

Az osztályozó síkszita hossza 3160 mm., külső szélessége pedig 600 mm., alakjára nézve tehát hasonló a tisztítóhoz.

Minden szítakeret, a milyen a nyolcz gépnek szolgáló osztályozó síkszítán tíz darab van, két, az örmény átbeszítésére szolgáló o (4. sz. rajz) nyílással ellátott válaszfalal t bír, csakis a legfelső kereten van egy; ezen válaszfalakra illesztve, illetőleg csavarokkal odaerősítve vannak a szőrélyek.

Az első és a két legalsó keret kivételével, a melyeken csak egy-egy ülőköz lécz k van, a többiek mind-egyike kettővel van felszerelve, melyek 10 mm. magasak és 15 mm. szélesek.

Az első keret (6. sz. rajz) a választó falról balra egész hosszában vászonnal van bevonva, a másik oldalán pedig egy szita van, a mely visszatartja mindazon produktumokat, a melyeknek nem kell tisztításra kerülni; ezeka sodronnyal bevont A_1 nyíláson átcsapatként mennek át, s a többi egyéb keretekben levő $A_2 \dots A_{10}$ nyílásokon s az S_1 csődaralaton át a nekik szánt helyre esnek.

Sammelschnecke B_1 nur die schwere Kleie (Polkleie) gelangen, während die Schnecke B_2 die leichten Griesse (Polgriesse) ansammeln und ihrem Bestimmungsorte zuführen wird.

Beide Schnecken sind dermassen placirt, dass sie ihren Zweck auch wirklich erreichen, indem sie sich wenigens unter dem Niveau der Rahmen-Oberranten befinden, aber bedeutend tiefer liegen als die Windausströmungsöffnung; auch sind Beide in geschlossenen Kästen eingelagert, wodurch ein Herumreisen dieser unreinen Mähguttheile verhindert ist.

Das »Anstellen« der Maschinen d. i. die Windregulierung geschieht durch einen mittelst Schraube und Rädchen bethätigten Windschieber.

Vergleichen wir nun die hier beschriebenen Details mit den oben entwickelten Grundbedingungen einer guten Putzmaschine, so werden wir finden, dass die neue Haggemacher'sche Erfindung allen Anforderungen vollkommen entspricht, so dass sie als eine in jeder Hinsicht ausgezeichnete Maschine zu betrachten ist.

Die Maschinen sind solid und gefällig gebaut, und durch das Zusammenstellen von je acht in ein System ist auch den verschiedentlichsten Bedürfnissen Sorge getragen, indem ein Theilen, resp. vollständiges Separiren von einzelnen Maschinen, und in entsprechender Weise auch des Plansichters ohne besondere Schwierigkeit vorgenommen werden kann.

Die automatische Säuberung, nach dem Plansichter die genialste Erfindung Haggemacher's, die wir, ebenso wie die allgemeinen Constructionsprincipien des Letzteren als bekannt voraussetzen dürfen, war nur ein Nothbehelf für die ungenügende Arbeitsleistung der Absäuberer; wir haben schon früher erwähnt, wie wichtig das Reinhalten des Säuberer für die präzise Wirkung der Putzmaschinen ist; Mühlen, in denen die Säuberer sich getrennt von den Putzmaschinen in einer anderen Ebene befinden, müssen zur Reinhaltung der Maschinen eigenes Personal, gewöhnlich Lehrlingen, sogenannte Säuberer haben halten, die jedoch bei noch so strenger Controlle ein nur wenig verlässliches Mittel zum steten Freihalten der Maschen bilden.

Dieser Uebelstand wird durch den Sortirungsplansichter vollkommen beseitigt, da derselbe eine stets verlässliche Sortirung bewirkt, weil die Maschen erstens durch die rasche gleitende Bewegung des Mähgutes durch Letzteres selbst gereinigt werden, und weil zweitens das Siechtgut, wie beim Plansichter im Allgemeinen, mit der Siebfläche in längerem und innigerem Contacte ist.

Der Sortirungsplansichter hat eine Länge von 3160 mm und eine äussere Breite von 600 mm , ist also seiner Gestalt nach dem Absäuberer sehr ähnlich.

Jeder Siebrahmen, von denen ein Sortirungsplansichter für acht Maschinen zehn Stück besitzt, enthält eine mit zwei zum Passiren des Gutes bestimmten Öffnungen o (Fig. 4) versetzte Scheidewand t ; nur der oberste Rahmen hat davon eine; in dieser Scheidewand eingefügt, resp. mit Schrauben befestigt, befinden sich die Wurffleuten.

Mit Ausnahme des ersten und der zwei untersten Rahmen, die nur eine Hemmelste k besitzen, haben alle übrigen zwei, in der Höhe von 10% mm und der Breite von 15% mm .

Der erste Rahmen, Fig. 6a, ist links von der Scheidewand seiner ganzen Länge nach mit Leinwand bespannt, während rechts ein Sieb ist, das alle Producte, die nicht zum Putzen gelangen sollen, zurückhält; diese gehen durch die mit Draht bespannte Öffnung A_1 als

Az első szítán áthulló anyag a b_1 keretre jut, a mely a (szintén sodronnyal bevont) B_1 nyíláson, s a többi korrespondáló nyílásokon át az átsepatot szolgáltatja, mely azonban már a T_2 esődarabon át az M_1 gépre jut; a vízszonvonaton át azonban csakis a k ütköző léczig terjed, a mint ez a $6b$ rajzból látható.

A vízszonvonatonak az a célja, hogy a különböző szíták különböző átsepatúit a nekik szánt átbocsátási nyílásokhoz, illetve esődarabokhoz juttassa.

A b szítakeret átsepatja c-re megy, a hol ugyanaz a folyamat, mely egészen a legutolsó keretig mindig egy és ugyanaz marad; a $T_2 \dots T_n$ esődarabok mindig a korrespondáló gépeket táplálják.

A vízszonvonaton természetesen azon mértékben, a melyben az örlemény a legutolsó szítához közeledik, egyre kisebb és kisebb lesz, úgy hogy az utolsó i keretnél már csak megszakítatlan szítáforrást látunk.

Ezen keret átsepatját I_1 -en, illetve a T_n esődarabon át a nyolczadik gépre megy át, az áthulló rész pedig a j keretre, a honnét k -n keresztül az S_2 esődarabra jut; a fafenékek ellátott j keret képezi a síkszáta befejezését.

A mint a melles rajzokból s a nyújtott leírásból látható, úgy az új tisztítógép, mint az osztályozó síkszáta; az elméletileg tökéletesen megfelelő gépek közé tartoznak; s a gyakorlatban is — e sorok írójának alkalma volt azok ízemben is látni — kitűnően megfelelnek, úgy hogy legmelegebben ajánlhatók.

E sorok írója előt kételyeket fejeztek ki az iránt, vajjon az osztályozó síkszáta pótolhatja-e az önműködő tisztító szerkezetet, mely az átsepatokat és áthulló örleményt szétosztja; ezt a kétséget, utalással a részleges, egyre kisebbé váló vízszonvonaton íztelen alapfalannak jellemeztük, miután a nem kelősen átsepatolt örlemény ismét vízszájut a neki megfelelő szítára.

A fiinnei forgalom emelése.

E. B. Azon mozgalom, melyet a kereskedelmi miniszter a végezt kezdeményezett, hogy Fiuménak *hatalmas behozatali kereskedelmét teremtse*, olyan mozgalom, mely a magyar kereskedelmi világ legmélyebb óhajátának felel meg s melynek gyümölcsei mindinkább mutatkozni fognak. Bármily fontos azonban ezen kérdés, azért Fiumének jelenlegi és a legközelebbi jövőbeli *kivitelű érdekeiről* sem szabad megfeledkezniük. Fiume a kormány gondoskodása szíveketében már ma is fontos tényező kivitelű forgalmunk tekintetéből hazánk gazdasági szervezetében, nola behozatali kereskedelme még mindig jelentéktelen; s hogy *Fiume kivitelű forgalma mindinkább nagyobbadjék, az főkép mezőgazdaságunk és az ennek szolgáltatában álló malomipar érdekében* van és e szempontból annyira fontos, hogy ez irányú mulasztás vagy halogtatás semmi esetre sem felelhet meg a kereskedelmi miniszter á excelentiajára inteniainak, a ki működésének silypontját kezdettől fogva észszerű kereskedelmi politika megteremtésére fektette.

Uebergang ab, und fallen durch die in allen übrigen Rahmen befindlichen Oeffnungen $A_1 \dots A_{10}$ durch den Stützen S_1 an den ihnen zugedachten Platz.

Der Durchfall des ersten Siebes kommt auf Rahmen b , welcher durch die Oeffnung B_1 (ebenfalls mit Draht bespannt) und allen correspondirenden Oeffnungen $B_2 \dots B_n$ einen Uebergang liefert, welcher aber schon durch den Stützen T_1 auf die Maschine M_1 kommt; die Leinwandbespannung zieht sich hier aber nur bis zur Hemmleiste k , wie aus Figur $6b$ zu sehen ist.

Die Leinwandbespannung hat den Zweck die verschiedenen Uebergänge der verschiedenen Siebe nur in die ihnen bestimmten Durchgangsöffnungen, respective Stützen gelangen zu lassen.

Der Durchfall des Siebraumens b geht auf c , wo der Vorgang derselbe ist, wie auch dieser bis zum letzten Rahmen immer der gleiche bleibt; durch die Stützen $T_2 \dots T_n$ werden stets die correspondirenden Maschinen gespeist.

Die Leinwandbespannung nimmt natürlich in dem Maasse, in dem sich das Gut dem untersten Siebe nähert, immer mehr ab, bis der vorletzte Rahmen i nur mehr eine ununterbrochene Siebfläche zeigt.

Der Uebergang dieses Rahmens geht durch I_1 , respective durch den Stützen T_n auf die achte Maschine, der Durchfall auf Rahmen j , wo derselbe durch K in den Stützen S_2 gelangt; Rahmen j bildet mit Holzboden versehen den Abschluss des Plansichters.

Wie aus den beigefügten Zeichnungen und der eben gegebenen Beschreibung ersichtlich ist, gehören sowohl die neue Putzmaschine, als auch der Sortirungsplansichter zu den theoretisch vollkommen entsprechenden Maschinen; auch in der Praxis, Schreiber dieses hatte Gelegenheit dieselben im Betriebe zu sehen, bewähren sie sich ausgezeichnet, so dass sie nur allerwärts empfohlen werden können.

Es sind dem Schreiber dieser Zeilen Zweifel geäußert worden, ob wohl der Sortirungsplansichter die automatische Säuberung mit ihrer Vertheilung der Uebergänge und Durchfälle wird ersetzen können; dieser Zweifel kann mit Hinweis auf die partielle, immer kleiner werdende Leinwandbespannung als gänzlich unbegründet bezeichnet werden, da das nicht gehörig durchgesiebte Gut immer wieder auf sein entsprechendes Sieb zurückkommt.

Zur Hebung des Fiumaner Verkehrs.

E. B. Die neueste Anregung des Handelsministers, welche die *Schaffung eines kräftigen Importhandels in Fiume* bezweckt, ist eine von dem lebhaftesten Interesse der ungarischen Handelswelt getragene Aktion, deren Früchte allmählig zu Tage treten werden. Sie darf jedoch unsere Aufmerksamkeit nicht einen Augenblick von den die Gegenwart und unmittelbare Zukunft beherrschenden *Export-Interessen* Fiumes ablenken. Dank der Fürsorge unserer Regierung ist Fiume für unseren Exportverkehr — bei aller Dürftigkeit seines Importhandels — schon heute ein wichtiger Faktor in dem wirtschaftlichen Organismus unseres Vaterlandes, und die *Steigerung der Leistungsfähigkeit Fiumes im Dienste unserer Export-Interessen* ist besonders vom Standpunkte unserer *Landwirthschaft* und der im Dienste der letzteren stehenden *Mühlen-Industrie* von so überragender Bedeutung, dass eine Unterlassung oder auch nur Verzögerung in dieser Hinsicht ganz gewiss nicht den Intentionen Sr. Excellenz des Herrn

Már egy évvel ezelőtől utaltunk arra, hogy a *Fiuméba való lisztkieleteli tarifának leszállítása* a mezőgazdaságunk felvirágztatása érdekében nélkülözhetetlen lisztkieleteli emelése végett nemcsak sürgősségi kívánatos, hanem *Fiume forgalmi érdekeinek szempontjából eldőlthetetlenül szükséges*, mert különben egészen eltekintve az elősokban közlekedő romániai és orosz vasutak indirekt versenytől — a Nagy-Britanniába és Franciaországba szállítandó lisztküldevények nagy részének útját *Fiume elkerülését* a Duna-Elba irányban Hamburgon át kellene vennie.

Igaz, hogy a fiumei vasúti tarifát azóta 100 kilogrammonként 4 krral leszállították (a reexpeditionális és tengeri refaktiák 2–2 krajczárral való felemelése által), de ezen csekély mérséklést azóta a váltóárfolyamok hanyatlása nemcsak ellensúlyozta, hanem felül is multa. Es miután az Elbán fizetendő tarifákat tavaly óta ismét leszállították, még megint csak ott vagyunk, a hol egy évvel ezelőtől voltunk, hogy t. i. a Nagy-Britanniába és Franciaországba szánt lisztküldevények nagy része Hamburgon át veszi útját, noha e szállítmányoknak természetesen a fiumei vasúti és tengeri forgalmat kellene elkenyitőik. Sőt mi több, azok a malmek, melyek a dunagőzhajózási társaság hajóiba való berakodás következtében a déli vasút állomására való költséges szállítás elében újabb előnyöket élveznek, Londonba, Leithbe, Hullba, Manchesterbe, sőt a Glasgowba és Párisba való jelentékeny lisztküldevényeket is *kiszórág* a Duna-Elbán szállítják és meg vagyunk róla győződve, hogy elég ha ezen abnormis állapotot a kereskedelmi miniszter ur ő excellenciájának tudomására hozzuk, hogy azonnal segítsen rajta.

Azaz, részesség, mely Fiumét azítal éri, hogy a liszt szállítmányok nagy része nem ezen a természetes úton, hanem a Duna-Elbán exportáltatik, annál figyelemre méltóbb, mert az egyes nagy-britanniai kikötők számára való teljes gőzhajó-rakományok létrehozása, — tehát az olesó tengeri tarifák és gyorszállítás legfontosabb feltétele — csak ritkán sikerül. Így pl. az »Adria« májusban — harmennyire óhajta is valamennyi budapesti malom fiumei irányt igénybe venni s bár a hajózási vállalat tengeri tarifáit leszállította — még sem volt képes London és Leith számára 4000—5000 mmásznál több lisztet szerezni, míg ugyannakor ugyancsak e két fontos kikötőkre a Duna-Elbán sokkal nagyobb lisztmennyiségek szállítottak; ha ezen liszt szállítmányokat *Fiuméban lehetett volna koncentrálni*, teljes hajórakományok jöttek volna létre s a tengeri tarifákat a lehető legalacsonyabb fokra lehetett volna leszállítani.

A tarifáknak, mint az legutóbbi ürténet 4 krral, való leszállításával csakugyan legkövesbe süns segítése a bajon, valmint annak sem lesz hatása, ha a 8 krajcz. vissza szállítási refaktiához kétféle feltételeket (melyekben különben a malnok ugy sem részesülnek soha teljesen, mert a refaktiákra számot tartandó buzákat a tulajdonosok rendszeren megfélemlen drágábban tartják) megszüntetik, mert az Elbán át Londonba haladó szállítmányok 100 kg-inként még most is 18 krral kevesebbe kerülnek, mint Fiumén át, a mennyiben az előbbi irányban a tengeri tarifa 13 sh. Azon malnok számára, melyek a vissza szállítási refaktiákhoz kötött feltételeket nem teljesíthetik, a tarifakülönbség 100 kg-inként 26 krt lesz s azért ezen esetben *felvétel szabályokkal* segíteni nem lehet.

Hazi kikötőnk számára csakis a fiumei vasúti tarifák radikális, 75 krajczárra való leszállításával (jelenleg 1.11 frt, levonva 6 krt. tengeri refaktiájés 8 krt. vissza szállítási refaktiát = netto 97 kr.) lehet visszazerozni

Handelsministers entspricht, der seit jeher das Schwerk Gewicht seiner Thätigkeit auf den Ausbau einer rationellen Verkehrs politik gelegt hat.

Vor Jahresfrist schon haben wir darauf hingewiesen, dass eine *Ernässigung der Mehlfahrt nach Fiume* nicht allein dringend erwünscht behufs Hebung des für die Prosperität unserer Landwirthschaft unentbehrlichen Mehlexports, sondern auch *zum Standpunkte der Verkehrsinteressen Fiumes* sich als *unabweisbare Nothwendigkeit* darstellt, indem sonst — ganz abgesehen von der indirekten Konkurrenz der billiger laufenden rumänischen und russischen Bahnen — ein grosser Theil der nach Grossbritannien und Frankreich bestimmten Mehltransporte *mit Umgehung Fiumes* den Weg der Donau-Elbe-Route via Hamburg nehmen müssen.

Seither ist die Fiumaner Bahnfracht wohl um 4 kr. per 100 Kilogramm (durch Erhöhung der Reexpeditionis- und See-Refaction um je 2 kr.) *ermässigt* worden: dies winzige Ernässigung erscheint jedoch durch den seitherigen Rückgang der Devisenkurse mehr als paralytisch, und da überdies die Elbe-Frachten gegen das Vordrängen eine weitere Reduktion erfahren haben, stehen wir heute wieder dort, dass ein sehr bedeutender Theil der für Grossbritannien und Frankreich bestimmten Mehltransporte, *welche naturgemäss die Fiumaner Bahn- und Seeverkehr zu alimentiren berufen sind*, ihren Weg über Hamburg nimmt. Ja, diejenigen Mühlen, denen die Einladung in die Schiffe der Donau-Dampfschiffahrt-Gesellschaft gegenüber der kostspieligen Zuthut zur Süddahn einen weiteren Vortheil bietet, verladen gegenwärtig ihre bedeutenden Mehltransporte für London, Leith, Hull, Manchester, ja selbst für Glasgow und Paris *ausschliesslich* per Donau-Elbe, und wir sind überzeugt, dass es genügt, diesen ganz abnormen Zustand zur Kenntnis Sr. Excellenz des Herru Handelsministers zu bringen, um sofortige Abhilfe zu erwirken.

Der Entgang der per Donau-Elbe abziehenden Mehltransporte fällt für Fiume umso schwerer ins Gewicht, als dadurch die Kompletirung ganzer Dampferladungen für die einzelnen grossbritannischen Häfen — also die wichtigste Vorbedingung billiger Seefrachten und rascher Beförderung — nur selten gelingt. So z. B. konnte die »Adria« im Monat Mai trotz der ausgesprochenen Vorliebe sämtlicher Budapester Mühlen für die Fiumaner Route und trotz Reduktion ihrer Seeraten, nach London und Leith nur je 4000—5000 Meterzentner Mehl aufbringen, während gleichzeitig für diese zwei wichtigen Häfen via Donau-Elbe weit bedeutendere Quantitäten zur Abfertigung gelangten, *deren Konzentrirung in Fiume* volle Dampferladungen und Erstellung der alleräussersten Seeraten ermöglicht hätte.

Mit einer Frachtermässigung im Style der letzten von 4 kr. per 100 Kilogramm ist da beiläufig nicht geholfen, und auch die angestrebte Aufhebung der an die 8 krt. Reexpeditionis-Refaktie geknüpften Bedingungen bliebe ganz wirkungslos, denn selbst, bei *voller* Ermässigung dieser 8-krt-Refaktie (welche übrigens den Mühlen niemals ganz zugutekommt, weil die rektifizierenden Weizenprovenienzen von den Eigern in der Regel entsprechend höher gehalten sind) bietet die Elberoute gegenwärtig für London einen Frachtvortheil von 18 kr. per 100 Kilogramm gegenüber Fiume bei einer Seeracht von 13 Shilling. Für diejenigen Mühlen, welche die Bedingungen der Reexpeditionis-Refaktie nicht erfüllen können, beträgt dieser Frachtvortheil somit 26 kr. per 100 Kilogramm und deshalb kann da *mit halben* Massregeln nicht geholfen werden.

azon tekintélyes lisztszállítmányokat, melyek különben feltétlenül a Duna-Elba irányban kerülnek kivitelbe.

A nyílt Elba-hajózás idejében, tehát március-október hónapokban (esetleg februártól novemberig) a fiumei vasúti tarifa javasolt leszállítása csakis a *forgalmi politikai szükségesség* jellegét viseli magán, a melynek bebizonyítására *közgazdasági* bizonyítékok és fejtegetések nem kellenek. *Ezzel* a bizonyítékokkal azonban szintén a legnagyobb nyomatékkal sikra fog kelleni szállnunk, mert arról van szó, hogy a szükségből erény csináltassék és hogy a Duna-Elba irány által kierzszakolt tarifa-leszállítás a téli hónapokban is érvényben maradjon. Ez utóbbi — arról meg vagyunk győződve — igen szerencsés és böles rendszabálynak fog bizonyulni, mert épen a téli hónapokban, midőn Nagybritannia és Franciaország szűksége leginkább szokott mutatkozni, a mérsékelt vasúti tarifa fenntartása a nagyon is hamar elmuló conjunkturak gyors kihasználása által a hazai lisztkivitel jelentékeny nagyobhadását fogja lehetővé tenni, melynek visszaható kedvező körülményeit első sorban mezőgazdaságunk fogja élvezni, a nélkül hogy a magyar királyi államvasutak és a déli vasút tényleges áldozatot hoznának mellette, mert ki a viszonyokat ismeri, az egy pillanatot sem lehet kétségben az iránt, hogy a tarifák radikális leszállítása folytan a fiumei forgalomnak jelentékenyen emelkednie kell.

Azt sem szabad szem elől tévesztetni, hogy a Fiumén át kivitelre kerülő lisztszállítmányok *önálló szállítási tárgyának* nem tekinthetők, hanem csak az egész országos forgalommal szorosan összefüggő részeit képezik annak a *colossális buza és lisztmennyiségnek*, melynek Budapestre és Budapestről való szállítása a magyar királyi államvasutaknak *rendkívül gazdag bevételi forrást képez*. De ezen fölöttébb megaldott bevételi forrásnak összemérkenysége feltétlenül a hazában el nem kell finom lisztfölösleg kivételétől függ, mely lisztnak a külföldön való értékesítését egyrészt a külállamok kedvezően vámpolitikája, másrészt a Nagybritanniában concentrált amerikai verseny rendkívül meglehezíti és malomiparunk ellenálló képességét a legkeményebb próbára teszik. Majd ha finom liszt-fajtáink kivitele a fiumei vasúti tarifák által *előmozdítottak*, akkor a budapesti malmok csak ritkán lesznek kénytelenek és akkor is csak ideiglenesen az üzemet megszorítani, hogy pedig a budapesti malmok üzemenek minden megszorítása első sorban a magyar királyi államvasutaknak valik hátrányára, azt nem is szükséges bizonyítani, annyira világos, mert ha e malmok egy évben 7 millió métermázsa helyett csak 5 millió métermázst örölnék, akkor a hazai közlekedési vállalatok, melyek így esemben 2 millió métermázssal kevesebb buzát szállítanak Budapestre és 2 millió métermázsa liszttel kevesebbet szállítanak el Budapestre, *legább 2 millió forinttal* kevesebb szállítási díjat vesznek be. Ugy hiszem, hogy épen

Nur eine radikale Ermässigung der Fiumaner Bahnfracht (gegenwärtig fl. 1.11 abzüglich 6 kr. Seerechtfaktie und 8 kr. Reserp.-Rechtfaktie = netto 97 kr.) auf etwa 75 kr. netto — wofür wir bereits wiederholt plaidieren — wird im Stande sein, unserem vaterländischen Hafen jene ansehnlichen Mehltransporte zurückzuerbieten, welche sonst unföhler der billigeren Donau-Elbe-Route zufallen.

Bei offener Elbschiffahrt, d. i. für die Monate März—Oktober (eventuell Feber—November) hat somit die proponirte Ermässigung der Fiumaner Bahnfracht lediglich den Charakter einer Massregel *verkehrspolitischer Nothwendigkeit*, zu deren Erläuterung es *volkswirtschaftlicher* Argumente und Raisonnemens gar nicht bedarf. *Diese* werden wir jedoch ebenfalls mit vollem Nachdruck ins Treffen zu führen haben, da es sich darum handelt, aus der Noth eine Tugend zu machen und die durch die Konkurrenz der Donau-Elbe-Route erzwungene Frachtreduktion auch während der Wintermonate fortwirken zu lassen. Letzteres — davon sind wir fest überzeugt — wird sich als eine sehr glückliche und weise Massregel erweisen, denn gerade in den Wintermonaten, wo der Bedarf Grossbritanniens und Frankreichs sich am stärksten geltend macht, wird die Aufrechterhaltung der ermässigten Bahnfracht durch volle Ausnützung der nur zu rasch vorübergehenden Conjunktura eine bedeutende *Zunahme* des vaterländischen Mehlexports ermöglichen, deren Rückwirkungen in erster Reihe unserer Landwirtschaft zugute kommen werden, ohne dass die kön. ungar. Staatsbahn und die Südbahn dabei ein wirkliches Opfer zu bringen hätte, denn es unterliegt für den genauen Kenner der Verhältnisse keinem Zweifel, dass die radikale Frachtermässigung einen bedeutenden Aufschwung des Fiumaner Verkehrs bewirken werde.

Auch darf nicht übersehen werden, dass die über Fiume zum Export gelangenden Mehltransporte *kein selbstständiges Fruchtohlet*, sondern nur ein mit dem ganzen Landesverkehr innig zusammenhängendes Theilelement jener kolossalen Weizen- und Mehlmengen bilden, deren Beförderung nach und von Budapest für die königlich ungarischen Staatsbahnen eine *überaus reiche Einnahmsquelle liefert*. Die *Gesamtergebnisse* dieser gesegneten Einnahmsquelle hängt aber bedingungslos von der Exportmöglichkeit der im Inlande umsatzbaren Feinmehlüberschüsse ab, deren Verwerthung im Auslande bekanntlich einerseits durch die leidige Zollpolitik der Ausenstaaten, andererseits durch die in Grossbritannien konzentrierte amerikanische Konkurrenz die Widerstandsfähigkeit unserer Mühlenindustrie auf die allerhärteste Probe stellt.

Wird die Exportmöglichkeit unserer Feinmehle durch eine billige Fracht nach Fiume gefördert, dann werden die Budapestener Mühlen seltener und nur vorübergehend zur Einschränkung des Betriebs genöhigt sein und dass jede Betriebsreduktion der Budapestener Mühlen vor Allen den Interessen der königlich ungarischen Staatsbahnen nachtheilig ist, liegt ja auf der Hand, denn wenn jene in einem Jahre anstatt 7 Millionen nur 5 Millionen Meterzentner Weizen vermahlen, so entgehen den vaterländischen Transport-Anstalten, welche in solchem Falle um 2 Millionen Meterzentner weniger Weizen nach Budapest und um 2 Millionen Meterzentner weniger Mahlprodukte von Budapest zu befördern haben, Frachteinnahmen in der Höhe von *mindestens 2 Millionen Gulden*, deren mögliche Sicherung den Einsatz der vorgeschlagenen Frachtermässigung für den Budapest-Fiumaner Theil des Gesamtverkehrs wohl rechtfertigt.

Thatsächlich hängt die Aufrechterhaltung des Vollbetriebes seitens der Budapestener Mühlen sehr oft nur von

2 millió forint biztosítása elég indok lehet arra, hogy az összgeragalom budapest-fiumei részén a tarifák az előbb jelzett radikális módon leszállíttassanak. Tény az, hogy a budapesti maltnok teljes üzemének fentartása igen gyakran csak a finom lisztek kivételétől függ, a melyek az örösi többletnél 20—25%^o-át teszik, úgy, hogy ha a budapesti maltnok 400,000 métermázsával több finom lisztek szállíthatnak Nagybritanniába, Franciaországba és Brazíliába, rendszeren 2 millió métermázsánál több hozat érhetnek meg, vagyis a teljes üzemet az egész éven át fenttarthatják, a minek azon nagy előnye is van, hogy versenyképességünk a teljes üzemnél elérhető előállításai költségmegtakarítás által fokoztatik, a tengeri tarifák teljes hajórakományok előállítására folytan leszállíthatók s végül a helyi bérörles is megakadályoztatnak, mely utóbbi a vasuti szállítást csak kis mértékben veszi igénybe s a földalmi örles megszorítása következtében csökkent adóért is kevés compensatión nyújt.

E nyomasztó bizonyítékok kiegészítésül még az orosz vasutak legutóbb élethezveteltett tarifaleszállítására kell futólag rímutatnunk, valamint az is említésre méltó e helyütt, hogy fővesztésünknél, az amerikai nagy kivitteli maltnok Minneapolisban, Milwaukeeben stb. a legutóbb megnyitott közvetlen vízi utat ismét harrelenkint újabb 100 kerral vannak előnyben (= 100 kgrammonként 25 kntal), a mi reánk nézve annál hátrányosabb, mert a tengeri tarifák New-Yorktól Londonig jelenleg úgy is csak mintegy 45 kr tesznek 100 kgramont.

Ugy hiszünk, hogy a fiumei vasuti tarifák radikális leszállításának szükségét nemcsak tarifa-politikai, hanem közgazdasági szempontból is bebizonyítottuk; e tarifák haladéktalan leszállítását nemcsak Fiume forgalmi érkei, hanem malomiparunk és mezőgazdaságunk versenyképessége is feltétlenül megkövetelik s ismervé kereskedelmi miniszterünk erélyét és belátását, teljes bizalommal reméljük, hogy ezen nagy érdekeket szem előtt tartva, azok kielégítéséről haladéktalanul gondoskodni fog.

A malomipar a bécsi gazdasági kiállításon.

Az országos magyar gazdasági egyesület, a mely a bécsi gazdasági kiállítás magyar osztályának az általmi önállóság teljes fentartása mellett való rendezését a kormány részéről biztosított jelentékeny szubvenzióval előállalta, még a mult esztendőben felhívást intézett az országos magyar malom-egyesülethez a végett, hogy hasson oda, hogy a magyar maltnok e kiállításban minél nagyobb mértékben részt vegyenek s hogy kiállításuk rendezését is vállalja el. E felhívítás következtében meg is hivatnak *Burchard Konrad*, mint az országos malom-egyesület elnöke és *Rodény István*, mint ezen egyesület alelnöke a kiállítási nagy bizottságha, mely *Desseffy Aurél* grófnak, mint az országos magyar gazdasági egyesület elnökének és *Tiszó Lajos* grófnak, mint az országos magyar erdőszeli egyesület elnökének elnökele mellett a kiállítás magyar részének intézésével megbízottat.

Az országos magyar malom-egyesület e meghívás következtében még az 1889-ik év december havában előadózta, hogy az egyesülethez tartozó maltnokhoz körlevelet intéz, hogy vegyenek részt az országos malom-egyesület csoportos kiállításában, a munkálatok vezetésére pedig *Burchard Konrad* elnökökhöz, *Freiszléder Nándor* és *Rodény István* alelnökökhöz, továbbá *Rieger* és *Brüll* igazgatókhoz álló bizottságot választott meg. Az egyesület felhívására, melyben két momentum hangsúlyoztatott és pedig először annak beigazolása, hogy a malomiparunk és mily fontossgot kell tulajdonitani lisztünk főgyógyászó országá-

der Exportmögylekheit der Feinmehle, quantitativ 20—25 Perzent ihrer Mehrvermahlung ab, so dass ein Mehr-export von 400.0 Meterzentner Feinmehlen nach Grossbritannien, Frankreich und Brasilien in der Regel eine Mehrvermahlung von 2 Millionen Meterzentner Weizen, respective die Aufrechterhaltung des Vollbetriebes während des ganzen Jahres ermöglicht, wodurch überdies unsere Konkurrenzfähigkeit vermögde der bei Vollbetrieb resultirenden wesentlichen Verröhligung der Erzeugungskosten erhöhlt, die Erstellung billiger Seefrachten vermögde kompletter Dampferladungen ermöglicht und endlich auch das Ueberhandnehmen der lokalen *Lohnmüllerei* hintangehalten würde, welche letztere den Bahntransport nur in sehr geringem Masse in Anspruch nimmt und auch hinsichtlich des Steuerertrages für den Ausfall im Dampfmühlbetrieb wenig Kompensation bietet.

Diesen gewichtigen Argumenten müssen wir noch einen flüchtigen Hinweis auf die neuesten Frachtermässigungen der russischen Bahnen anreihen; auch verdient es an dieser Stelle registriert zu werden, dass unsere Hauptkonkurrenz, die grossen amerikanischen Exportmühlen in Minneapolis, Milwaukee ect. durch die jüngst vollendete Herstellung einer direkten Wasserstrasse einen neuerliche stabilen Frachtersparung von 10 Cts. per Barrel = 25 Kreuzer per 100 Kilogramm gewonnen haben, der umso schwerer ins Gewicht fällt, als die Seefracht von New-York bis London gegenwärtig nur circa 45 kr. per 100 Kilogramm kostet.

Somit glauben wir die tarifpolitische sowohl, als auch die volkwirthschaftliche Nothwendigkeit einer radikalen Ermässigung der Fiumaner Bahnfracht nachgewiesen zu haben; die ungesünte Aktivierung derselben ist für die Verkehrsinteressen Fiumes, sowie für die Konkurrenzfähigkeit unserer Mühlenindustrie und Landwirthschaft ein dringendst gefühltes Bedürfniss, dessen Befriedigung wir von der bewährten Energie und Einsicht unseres Handelsministers wohl mit Zuversicht erwarten dürfen.

Die Mühlenindustrie auf der Wiener landwirthschaftlichen Ausstellung.

Nach im vorigen Jahre erging seitens des Ungarischen Landes-Agricultur-Vereins, welcher die Durchführung der unter vollständiger Wahrung der staatlichen Selbständigkeit zugelassenen ungarischen Abtheilung an der Wiener landwirthschaftlichen Ausstellung bei Gewährung einer bedeutenden Subvention der Regierung übernahm, die Einladung an den Ungarischen Landes-Mühlen-Verband, eine je grössere Beteiligung der ungarischen Mühlen an dieser Ausstellung erwirken und durchführen zu wollen. Dieser Einladung folgte auch die Berufung der Herren *Conrad Burchard* als Präsidenten und des Herrn *Stefan v. Rodény* als Vicepräsidenten des Verbandes in das grosse Ausstellungs-Comité, welches unter Vorsitz des Präsidenten des Landes-Agricultur-Vereins, Grafen *Aud. Desseffy* und des Präsidenten des Landes-Förstereis Grafen *Ludwig Tiszó* für die Durchführung der Ausstellung bestellt wurde.

Der Directions-Ausschuss des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes beschloss auf Grund dieser Einladung noch im Monate December 1889 an die Mühlen des Verbandes einen Aufruf zur Theilnehmung an einer Collectivausstellung des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes ergehen zu lassen und wurde auch zur Führung der Arbeiten ein Comité, bestehend aus den Herren Präsidenten *Conrad Burchard*, Vicepräsidenten *Ferd. Freiszléder* und *Stefan Rodény* und der Herren *D. Rieger* und *Brüll* entsendet. Auf die Einladung des Verbandes, welche zwei Momente betonte, u. zw. das Wünschenswerthe der Nachweisung der grossen Bedeutsamkeit der Mühlen-

nak. I. i. Ausztriának szempontjából, másodsor az, hogy a malomipar örömmel ragadja meg az alkalmat, a melylyel behívonyítja, hogy mindig a magyar mezőgazdasághoz tartozónak valvva magát, annak érdekében előmozdítására is mindenkor hivatottnak érzi magát — valamennyi kiválób malom (valamennyi budapesti és a nagyobb vidéki malmok, számszerint 29) késznek nyilatkozott a kiállításban résztvenni, minek következtelen a bizottság azonnal hozzáfogott a kollektiv kiállítás előmunkálataihoz. Az egyesület igazgatóságának intézkedése folytán Györgyi Géza építész bizott meg egy csoportkiállítás tervezésével, ki is 10 méter hosszú és 5 méter magas tiszta építészeti formákban tartott falszokrényt mutatott be a bizottságnak, mely szokrény a fölkerendszerre alapítva lehetővé tette, hogy az összes malmok gyártmányai akkép állíttassanak ki, hogy mindannyiukon kellően érvényre juthasson. A tervezet, mely a kiállítás étenkéhez tetele czéljából az egyformaság folytán kissé egyhangu, kelykekben levő lisztmintákon kívül a malombereendezések fényképeit, grafikus táblázatokkal és térképekkel, továbbá a hulladéktérmezek zsákokban való kiállítását is magában foglalta, megnyerte a bizottság tetszését, s kivétel czéljából Ludevig Bernát bécsi udvari műasztalosnak, mint a ki a legkedvezőbb ajánlatot tette, adatott át.

A csoportkiállítás a tervezet szerint egy középosztályra s két egyenlő oldalra oszlik. A középrész a tizenegy budapesti buza-malom számára — a melyek gyártmányaitak budapesti jelekkel alakítva szokták kiállítani — oly módon rendeztetett be, hogy előbb benne 14 nagyobb üvegkehek, a melyekben a közönséges örlemények (és pedig A és B darák és 0—9 lisztnek), továbbá a 11 budapesti malom fényképe s a zsákokban kiállított hulladéktérmekek (F és G korpa, búkköny, konkoly és csirkebuza) van kiállítva; szintén ezen középosztályban, az oszlopok közeiben, melyek ezt a két oldalrészt elválasztják, kiállított négy grafikus térkép, a melyek országok térkép-alakban fölüntették:

1. Magyarország lisztkivitelét az 1868—1875. és 1881—1889. években, métermázsházán (vonal-statisztika).
2. Magyarország lisztkivitelét ugyanezen évekről *buzavetékben* kifejezve (szintén vonal-statisztika), mely a lisztkivétel érték-arányát a buzához viszonyítva fejezi ki.
3. a magyar malomipar *örlési mennyiségét* 5 évi átlagos mennyiségben vármegyék szerint, a gabbanemlék osztatásának számalakos arányában.
4. Magyarország *gőz és malmalmának* örlési mennyiségét, vármegyék szerint, az ország összes malmának örlési mennyiségéhez arányítva.

Jobra és balra a két oldalrészt mindegyike 20—20 fölkeré van osztva kettős rekeszekkel, s mindegyik fölkerében ki voltak állítva az egyes résztvevő vidéki malmok örleményei, 14 elegáns üvegkehekben, aranyfelirattal (a budapesti buzamalok kiállításai mintáival) azonos modorban, továbbá a malmok fényképei, s a fölkek lábazatán a hulladék térmekek (F és G korpa) zsákokban. A rozs-malomk térmegeiket ugyanezen rendben állították ki, csupán a budapesti *Hedrich és Strouss* királymalom képezett kivételt, mely örleményeinek sokoldalúságára (rozs, köles, tengeter stb.) való tekintettel a csoportkiállítás baloldalán kettős fölket kapott.

A kiállítás szokrény, az ő tiszta architektúrájával és elegáns kivitelével (fényletletek, aranytetszésel, a fölkek belseje sötétbordéus) legnagyobb meglepetést keltett már méretét, s a szép alakú üvegkehek, valamint a hangulatteljes változatosság által, a melyet a malomk fényképei nyújtanak. A megnyitás napján, május 14-én, a csoportkiállítás már teljesen készen állt.

A megnyitási ünnepséghez az egyesület képviseletében

industrie mit Rücksicht auf die Bedürfnisse unseres Haupt-Consumlands, nämlich der österreichischen Ländergebiete, — ferner die willkommene Gelegenheit zum bereitwilligen Beweise dessen, dass die Mühlenindustrie sich stets zur ungarischen Landwirtschaft gehörig und deren Interessen zu fördern berufen hält, erklärten sich die namhaften Mühlen (sämmliche Budapester Mühlen und die grösseren Provinzmühlen, der Zahl nach zusammen 29 Etablissements) zur Beschickung der Ausstellung bereit und wurden hienach die Vorarbeiten der Collectiv-Ausstellung durch das Comité in Angriff genommen.

Auf Verfügung des Verbandspräsidiums wurde Architect Géza v. Györgyi mit dem Entwurfe einer Collectiv-Ausstellung betraut, und legte derselbe dem Comité eine in reinen architectonischen Formen gehaltene Kastenwand von 10^m Länge und 5^m Höhe vor, welche nach Nischen-System veranlagt, die Exposition der Erzeugnisse aller Mühlen darth ermöglichen sollte, dass sämmliche in gleicher Weise zur Geltung gelangen können. Der Plan, welcher zur Lebhaftegestaltung der Exposition ausser den durch die gleichförmigkeit etwas eintönigen Mehl-Mustern in Pokalen auch die Photographien der Mühlenanlagen, grafische Tabellen und Kasten, ferner die Exposition der Abfallprodukte in Säcken in sich aufnahm, fand den Beifall des Comité und wurde derselbe zur Ausführung dem Etablissement des Hofkunst-Tischlers Bernhard Ludevig, welcher das günstigste Offert vorlegte, in Wien zu gewiesen.

Die Collectiv-Ausstellung zerfällt dem Plane nach in einen Mitteltrakt und zwei gleichseitige Seitenflanken. Der Mitteltrakt wurde für die gemeinsame Anstellung der elf Budapester Weizen-Mühlen — welche für gewöhnlich ihre Producte in Form von Budapester Typen ausstellen pflegen — so darth eingerichtet, dass derselbe Raum bot für 14 grössere Poale, in welchen die gewöhnlichen Mahlproducte (u. zw. Gries A und B, dann die Mehlsorten 0—9) ferner für elf photographische Abbildungen der Budapester Mühlen, und für die Abfallproducte (Kleie F und G, Wicke, Radeln und Hühnerfutler) in Säcken ausgestellt, ausserdem wurden um diesen Mitteltrakt in den Säulenzwischenheiten, welche denselben von den zwei Seitenflanken scheiden, vier graphische Karten exponirt, welche

1. den Mehlexport Ungarns in den Jahren 1868—1875 und 1881—1889 in Meterzentnern (Statistik),
2. den Mehlexport Ungarns in denselben Jahren in *Weizenwerthen* ausgedrückt (gleichfalls Statistik), welche das Verhältniss des Mehlexportes zum Weizen zum Ausdruck bringt,
3. die *Vermahlung* der ungarischen Mühlenindustrie nach 5jährigen Durchschnittszahlen nach Comitaten im Prozent-Verhältniss zur Gesamternte der Cerealien.
4. die *Vermahlung der Dampf- und Kunstmühlen* Ungarns nach Comitaten im Verhältnisse zur Vermahlung sämmlicher Mühlen des Landes, in Landkarten-Ausführung veranschaulichen.

Die Seitenflanke rechts und links erscheinen in je 20 Nischen mit Doppelletagen veranlagt und werden in jeder Nische die Mahlproducte der einzelnen ausstellenden Provinzmühlen in 14 eleganten Glaspokalen mit Goldaufschrift (conform den Ausstellungs-Mustern der Budapester Weizenmühlen, ferner die photographische Abbildung der Mühlen und zu Füssen der Nische die Abfallproducte (Kleie F und G) in Säcken ausgestellt. Die Roggenmehlen haben ihre Producte in derselben Anwendung exponirt, eine Ausnahme bildet die Königsmühle *Hedrich & Strouss* in Budapest, welcher mit Rücksicht auf die Vielseitigkeit ihrer Vermahlung (Roggen, Hirse, Mais etc.) eine Doppelnische an der linksseitigen Flanke der Collectiv-Ausstellung zur Verfügung gestellt wurde.

Der Ausstellungskasten mit seiner reinen Architectur und eleganten Ausführung, matt schwarz mit Goldschmuck, die Nischen innen dunkelbordéus, erregte schon durch seine Dimension und durch die reiche Anordnung der schön geforneten Glaspoale und der stimmungsvollen Abwechslung, welche die Abbildungen der Mühlen bieten, die lebhafteste Befriedigung und war die Collectiv-

megjelentek: a két alelnök *Freiszöder* és *Rudény* urak, s a kiállítás rendezésével megbízott két egyesületi tisztviselő, *Bosnigi* titkár és *Burgány* Aladár. A magyar bizottság kiváló férfiak: *Dessueffy*, *Zichy*, *Tisza*, *Andrássy* grófok. *Mátyás* és *Tornyay* miniszteri tanácsosok stb. még a megnyitás előtt meglátogatták a csoport-kiállítást. Ö Felsőge körülményei, ki a kiállítás megnyitása után először a magyar osztályra lépett, a bizottság elnöke *Dessueffy* Aurél gróf Ö Felsőge figyelmét külön is felhívta a kiállításra, mire Ö Felsőge meuet közölte — a közönség sírú tömege, mely az utal a szekrény körül egészen megtöltötte, akadályozta, hogy a kiállításhoz közelebb lépjen — azt a kérdést tette, vajon ez a budapesti malomok kiállítás-e, mire *Dessueffy* gróf azt a magyarázat adta, hogy ez az országos malom-egyesületnek, a melyhez Magyarország összes jelentékenyebb malmai tartoznak, csoport-kiállítása.

Másnap *Bethlen* András gróf magyar földművelési miniszter ö nagyméltósága is megtekintette a kiállítást, kifejezve meglepődését a malomiparnak a mezőgazdasági kiállításban való sikeres részvétele felett.

Legközelebb közölni fogjuk ezen csoport-kiállítás részletes rajzát is, s megemlíti még, hogy a kiállító malomoknak a szekrény hosszában egy asztalfelület is rendelkezésre áll, a hol czimkártyák, árjegyzékek stb. a közönség használatára kitéhettek.

Magát a kiállítást illetőleg meg kell jegeyzni még, hogy az osztrák molnárok és malomipari érdekeltek egyesülete az osztrák részben szintén csoport-kiállítással van képviselve, továbbá, hogy a malomipari gépek és eszközök kiállításában, a X. csoportban, ugy a magyar, mint az osztrák ezégek részvesznek, — az előbbieh közt a *Ganz* és társa, *Wörner* és társa stb. valóságos ágyas-nyeres képviselvek. Ezek tanulságos és érdekes kiállításáról sorrendben s lehetőleg részletesen fogjuk az olvasókat tájékoztatni.

TARIFA-ÜGYEK.

Szállítási kedvezmények.

Gabonaközlemlény, Gabonaküldemények után, kocsis- s fuvarlevelenkint legalább 10,000 kg. feladása vagy a szállítási díjnak ezen súlytúl való fizetése mellett *Marburg* helyben a következő díjletek engedélyezettétek visszatérítési után: *Adony-Scaboles* 81 kr (reflekcia 45,5 kr), *Sároárd* 78,1 kr (ref. 43,4 kr), *Sárogyárd* 74,3 kr (ref. 41,5), *Simonótornya* 69,8 kr (ref. 39,6), *Püszehely* 66,6 kr (ref. 38,1), *Hildeszt-Gyöngy* 66,6 kr (ref. 34,5), *Scaboles-Hilgysz* 66,6 (reflekcia 31,0 kr) 100 kg-kint. Kérvényes folyó é végig. A visszatérítési kedvezmény igénybe vévő fele, mint czimzetre szóló s visszatérítési bilyegnek ny viselő, eredeti *fuvarlevelék* alapján, melyek 1891 márczius végig nyugalomban be fog eszközöztetni. A küldeményeknek valamely *iparváltatatra* kell czimzete lenniök és általa *feljogosítatott*. (61/702).

Lisztkezdemények. Oroszvári *Fiume*be szállítandó liszt után, kocsis- s fuvarlevelenkint legalább 10,000 kg. után való díjletfizetés mellett, 100 kg-kint 203,1 kr díjlet rovandós alján. Ezen kedvezményes díjletet alapján elszállított lisztkezdemény a magyar adriai kötelei díjszabásokhoz kiadott 1890. jan. 1-vel élethe lépett figyelek (29. tétel) szerint fennálló 100 kg-kinti *6. kros* reflektázián az ott kifutottételek betartása mellett szintén részestelen.

Korpadíjszabás. *Hatvan* állomásról szállítandó korpadíjszabályokra a kelet-nyugat-osztrák-magyar vasuti kötelek II rész 2. fizetésben foglalt feltételek betartása mellett (B. korpadíjszabás) a szállítási adót és az árkeletpótlékok már tartalmazó díjletek élethe léte 6. május 1-én és pedig a következő állomásokkal való forgalomban: *Beuthen* O. S. 2,37, *Breslau* O. S. 2,62, *Brieg* 2,48, *Cannour* 2,54, *Czempin* 3,09, *Glogau* 2,97, *Kattowitz* 2,90, *Lissai* i/P 2,96, *Mysłowitz* 2,34, *Neisse* 2,41, *Ratibor* 2,08, *Rybnik* 2,14. *Tarnowitz* 2,42 marka.

A dél-nyugat vonalán folyó é július 10-én új helyi díjszabás lép élethe, mely által az 1871. nov. 15-ől érvényes helyi díjszabás hatályon kívül lép.

Ausstellung am Eröffnungstage. 14. Mai, vollkommen in Stand gesetzt.

Zur Eröffnungsfeierlichkeit erschienen in Vertretung des Verbandes die beiden Vizepräsidenten *Freiszöder* und *Rudény* und die mit der Installation der Ausstellung betrauten Verbandsbeamten Secretär *Bosnigi* und Aladár *Burgány*. Schon vor Eröffnung beehrten die hervorragenden Persönlichkeiten des ungarischen Comités, die Grafen *Dessueffy*, *Zichy*, *Tisza*, *Andrássy*, die Ministerialräthe *Mátyás*, *Tornyay* u. A. die Collectiv-Ausstellung des Verbandes und beim Rundgange Sr. Majestät, welcher nach Eröffnung der Ausstellung vorerst die ungarische Abtheilung betrat, machte der Präsident des Comités, Graf Aurél *Dessueffy* Sr. Majestät auf die Ausstellung aufmerksam, worauf Sr. Majestät — der Exposition näher zu treten war durch die dicke Menge des Publikums, welches die Passage um den Kasten ganz ausfüllte, nicht möglich — in den Vorübergehenden die Frage stellte, ob dies die Ausstellung der Budapestser Mühlen sei, worauf Graf *Dessueffy* die Aufklärung gab, dass dies die Collectiv-Ausstellung des Landes-Mühlen-Verbandes sei, dem alle bedeutenden Mühlen Ungarns angehören.

Am anderen Tage besichtigte auch Se. Excellenz der ungarische Ackerbauminister Graf Andreas *Bethlen* die Collectiv-Ausstellung, seiner Zufriedenheit über die gelungene Theilnahme der Mühlenindustrie an der landwirthschaftlichen Ausstellung Ausdruck verleihend.

Wir würden demnächst auch eine Abbildung dieser Collectiv-Ausstellung zum Abdruck bringen und erwähnen nur noch, dass den ausstellenden Mühlen auch eine Fischliche entlung des Kastens zur Verfügung steht, wo Adresskarten, Preiscourante etc. zur Bedienung des Publikums exponirt werden können.

Ueber die Ausstellung selbst haben wir noch zu erwähnen dass auch der -Verband österreichischer Mühlen- und Mühleninteressenten- in der österreichischen Abtheilung gleichfalls durch eine Collectiv-Ausstellung vertreten ist, ferner dass die Ausstellung von Mühlenmaschinen und Geräthen in der Gruppe X, sowohl durch ungarische wie durch österreichische Firmen besichtigt wurde — unter ersteren sind *Ganz & Co.*, *Wörner & Co.* in Andere geradzu glänzend vertreten — deren Lehre noch s. die Collectiv-Exposition wir in Reihenfolge möglichst ausführlich besprechen wollen.

TARIFARISCHES.

Frachtbegünstigungen.

Fri Getreide, Für Getreidesendungen nach *Marburg loco* sind bei Aufgabe von resp. Frachtzahlung für mindestens 10,000 kg. pro Wagen und Frachtfriert, folgende Frachtsätze im Rückvergütungsgewilligt: von *Adony-Scaboles* 81 kr. (Reflekta 45,5 kr.), von *Sároárd* 78,1 kr. (Ref. 43,4), von *Sárogyárd* 74,3 kr. (Ref. 41,5), von *Simonótornya* 69,8 kr. (Ref. 39,6), von *Püszehely* 66,6 kr. (Ref. 38,1), von *Hildeszt-Gyöngy* 66,6 kr. (Ref. 34,5), von *Scaboles-Hilgysz* 66,6 kr. (reflekcia 31,0) pro 100 kg. Gültig bis Ende 1890. Betreffs Liquidirung der Reflekta sind die auf den Adressanten lautenden und mit einer Reflektstempel nicht versehenen *Frachtbriefe* bis Ende März 1891 vorzulegen. Die Sendungen müssen an ein Industrie-Unternehmen adressirt sein und durch denselben aufgearbeitet werden. (61/702).

Mehrbegünstigung. Für Mehlsendungen von *Orsova* nach *Fiume*, bei Frachtzahlung für resp. Aufgabe von 10,000 kg. pro Wagen u. Frachtfriert, ein ermäßigter Frachtsatz von 203,1 kr. im Kartirungssatz. — Die Sendungen, welche mit diesem Frachtsatz versehen werden, geniessen auch jene Reflekta, welche im Anhang (Post. 29.) zum ung. adriatischen Verbandsstarife am 1. Jänner 1890 publicirt ist.

Kleie-Tarif. Für Kleiesendungen von *Hutean* sind unter Aufrethaltung der Bestimmungen des Tarifes Heft 2, Theil II, des ostdeutsch-österreich. Verbandes, am 1. Mai folgende Sätze in's Leben getreten und zwar im Verkehre mit: *Beuthen* O. S. Mark 2,37, *Breslau* O. S. Mark 2,62, *Brieg* Mark 2,48, *Cannour* Mark 2,54, *Czempin* Mark 3,09, *Glogau* Mark 2,97, *Kattowitz* Mark 2,90, *Lissai* i/P Mark 2,96, *Mysłowitz* Mark 2,34, *Neisse* Mark 2,41, *Ratibor* Mark 2,08, *Hlybnik* Mark 2,14, *Tarnowitz* Mark 2,42.

Auf den Linten der Südbahn wird mit 1. Juli a. e. ein neuer Localtarif in's Leben treten, durch welchen der Localtarif vom 15. Nov. 1871. ausser Kraft gesetzt werden wird.

Az osztrák es. kir. államvasutaknál e hó 15-től kezdve legközelebb ez évi december 31-ig az osztrák helyi vasutak társaságának igazgatóságával történt megállapodás szerint a *gabona, liszt és őrölt termékek* szállítmányainak szállítási díját legalább 10,000 kg. földmészénél vagy legalább ennyitől való szállítási díj fizetésénél a helyi vasutak Herzogenburg—Krems és Haders L. B.—Sigmundsherberg-Horn állomásainak a Sigmundsherberg-Hornnál csatlakozó osztrák es. kir. állami vasút állomásával való közlekedés forgatomban a kölcsönös helyi díjletelek alkalmazása mellett egy-egy fél kezeltési költség levonásával számítják.

MŰSZAKI APRÓSÁGOK.

A malomkövek alkalmazása. A jelenkor molnárai a malomkötől s a követől őröltől ugyszólván idegenkednek, noha a malomkőnek minden malomban elismert szerepe van; míg sok kis malomban, a melyek akár megrendelésre, akár eladásra örülnek, még mindig ez a legfontosabb őrlésgép.

Az osztályozó-gépeken tett nagy javítások a nagy fontosságú, melyet a őrölt-eljárásnak néhány év előtt tulajdonítottak, a számozók és viszonyok szerint főbbé vagy kevésbé háttérbe szorították, s most lehetséges kevesebb őrítésekkel mint eddig egy a henger- mint a kömalomokban vagy vegyes eljárás mellett részint hengerekben, részint köveken jó őrletményt előhozni.

Nem szándékozunk a teljes körössé ajánlani, de sok olyan köre járó malom van, melynek hengermalomná való átalakítása pénz dolgában kivételten, a melyekben emelőlgyva a főörékvésés oda kell irányulni, hogy a meglévő eszközökkel a lehető legjobbat előállítsák. Éppen így olyan vegyes rendszerű malomok is vannak, a melyekben a hengerberendezés megnagyobbításra lehetetlen, s az egész malom működése a kövektől függ.

A malomkövek sikeres alkalmazásának főfeltétele, akár csak kövekkel, akár pedig kövekkel és hengerrel akár a molnár őrlési, az hogy a követek pontos egyensúlyban tartásák és jól megéltessék, a miről azonban a molnáraknak nem sokat tudnak. A köre járó malomok legszebb virágkorában sem volt e léren sok szakértő, kevesen voltak, a kik a malomkövekkel úgy tudták volna kezelni és elkészíteni, a hogy kellett volna, hogy a legjobb eredmény elérhető legyen s ez az oka annak, hogy miért szorítja a hengermalom a kömalomokat háttérbe.

Javítások. Hogy a malomokban néha milyen javításokat végeznek, azt a »Maine Industrial Journal« következőképen írja le: Egy napon a turbina föntegelye ott, a lól a padlón keresztül, meglazult s nagyon ide-oda mozgott. A váltalkozó »palóc«, a ki e malomban a főmalnár szerepét vitte, a helyett, hogy habbit-főmből új agyag alkalmazott volna, azt litte, hogy takarékoskodhatik s közönséges kő bűvelékes deszkába akkora lyukat fűrt, hogy a tengely bele fért, bele dugta s önelégülten nézte érsz eznek kitűnő találmányát. De a mint a tengely egy percet állt mintegy 1400-szor megfordult, akkor nagy bosszúságára ismétlőbe jött azzal, hogy itt valamit tennie kell, hogy a malom lángba ne boruljon. S infézkedett is oly módon, hogy már tanusított genialitásának újabb kitűnő jeleit adta vele; azt cselekedte meg, hogy embert állított oda, azzal az utasítással, hogy a föllemegelet helyekre vizet öntsön. Midőn a malomtulajdonos helyettese a malomba érkezett, azt látta, hogy egy ember esőhőből vizet önt a tengelyre s azonnal ismét vizért szalad. Bizonyos, hogy a víz kiöfört volna, ha a feltűzésedít részekre folyton vizet nem öntenek, s erre egy külön embert kellett fogadni, a ki napon-

Bei den k. k. österreichischen Staatsbahnen erfolgt vom 15. d. M. anfangen bis längstens 31. December d. J. im Einvernehmen mit der Direction der Oesterr. Lokaleisenbahn-Gesellschaft die Fracht-Berechnung für *Getreide, Mehl und Mahlproducte*-Transporte, bei Aufgabe oder Frachtaufzahlung von mindestens 10,000 kg. pro Wagen im Wechselverkehr zwischen Stationen der Lokalbahnstrecken Herzogenburg—Krems und Hadershof L. B.—Sigmundsherberg mit Stationen der in Sigmundsherberg-Horn anschließenden Strecke der k. k. Oesterr. Staatsbahnen durch Anstoss der leistungsfähigen Lokaltaxen unter Kürzung je einer halben Manipulationsgebühr.

TECHNISCHE MISCELLEN.

Die Verwendung der Mühlensteine. Die Müller der Gegenwart sind den Mühlensteinen und der Steinmüllerei fast entfremdet, obschon der Mühlstein in jeder Mühle eine anerkannte Stellung inne hat, während er in vielen kleineren Mühlen, sowohl zur Kunden-, wie auch zur Handelsmüllerei noch die Haupttauhmaschine darstellt.

Die grossen Verlesserungen an den Sorlimaschinen haben in grösserem oder geringerem Grade, je nach Zahl und Verhältnissen, die Wichtigkeit, welche man dem Schrotverfahren vor einigen Jahren beilegte, in den Hintergrund gedrängt, und jetzt ist es möglich, mit weniger Schrotmahlen als bisher, sowohl bei Walzen- als auch Steinmüllerei, oder bei einem gemischten Verfahren theils auf Walzen, theils auf Steinen ein gutes Erzeugniss zu liefern.

Wir wollen nicht die vollständige Steinmüllerei empfehlen, doch es gibt viele Steinmühlen, für welche eine Umänderung zur Walzenmüllerei finanziell undurchführbar ist, und deren Bestehen nur darauf gerichtet sein kann, mit den vorhandenen Mitteln das Beste zu leisten. Ebenso gibt es viele Mühlen mit einem gemischten System, bei denen eine Vergrösserung der Walzenanlagen unmöglich, und man von der Leistung der Steine abhängig ist.

Die erste Bedingung der erfolgreichen Anwendung der Mühlesteine, sei es zur Stein- und Walzenmüllerei, ist, dass man dieselben genau in der Wage und in guter Schärfe hält, wonon die Müller der Gegenwart wenig oder nichts verstehen. Selbst in der Zeit der blühendsten Steinmüllerei gab es in dieser Hinsicht wenig Sachverständige, welche diese Kunst erfordert, um die besten Ergebnisse in der Steinmüllerei zu erzielen, und dies ist auch einer der Hauptgründe, weshalb die Walzenmüllerei der Steinmüllerei überlegen ist.

Ausbesserungen. Wiebweissen Ausbesserungen in Mühlen vorgenommen werden, schildert »Maine Industrial Journal« in folgender Weise: Eines Tages war die Hauptwelle der Turbine, wo sie durch den Fassboden heraufkommt, locker geworden und wackelte bedeutend hin und her. Anstatt nun eine neue Nische von Bahhmetall anzuhängen, glaubte der unternehmende Hinterwälder, der in jener Mühle die Stelle eines Obermüllers versah, hier sparen zu sollen. Er nahm ein gewöhnliches zweizölliges Brett, bohrte ein Loch von der Grösse der Welle hinein, steckte diese hindurch und betrachtete dies, seinen Schatzsinn bewundernd. Doch als sich die Welle etwa 1400 Male in jeder Minute umdrehte, da ward es ihm, zu seinem grossen Missvergnügen klar, dass er irgend welche Vorsichtsmaßregeln treffen müsse, sollte nicht die Mühle in Flammen aufgehen. Und er traf dieselben in einer Weise, die seinem schon gezeigten Genie gewiss alle Ehre machte, indem er unverzüglich einen Mann dazu anstellte, auf die sich erlitzende Stelle Wasser zu schütten. Als der Vertreter des Mühlenbesizers in die Mühle kam, traf er einen Mann damit beschäftigt, einen Eimer Wasser auf die Welle zu schütten und sofort nach einem zweiten zu laufen. Allerdings wäre, wenn die Welle nicht immer wieder von neuem mit Wasser begossen worden wäre, der Ausbruch eines Brandes in der Nähe der erlitzten Stelle fast unvermeidlich gewesen, deshalb musste beständig ein Mann, dessen Tagelohn 1 Dollar betrug, nach dem

kint 1 dollárt kapott s a kinek minduntalan a malom tavára vizért kellett szaladni. Ily módon örölte a malomban hat napig Vessünk fától erre az esetre, s csak azt említett még meg, hogy nemrég új habbit-aytal alkalmaztak a deszka-egy helyébe.

Magától működő kazánpázkaszvas. A gőzkazán használatának czélja tudvalevőleg az, hogy melegítést által a víz oly nagy feszülő erővé változtassék át, hogy mechanikai munkát végezhesen. A tüzelőanyag tüdőerejét nem számíthatjuk ki, hanem kísérletekkel kell azt megállapítani. Hogy 1 kg. 100 fokú vizet gőzzé változtassunk át, ahhoz 537 melegségi egység kell, s e szám megváltozik, ha egy légköri nyomásnál nagyobb feszülő erejű gőzt akarunk fejleszteni. Átlag felvehetjük, hogy 640 melegségi egységnek kell a kazánba jutni, hogy 1 kg. etetővíz gőzzé váljék tőle. Kísérletek által megállapított:

ad	melegségi egységet	gőzzé válók
1 kg. anthracit	8110	127 kg. víz
1 » kőszén	7500	117 » »
1 » aprózén	7760	121 » »
1 » földes barnaszén	4460	69 » »
1 » rostos barnaszén	3600	56 » »
1 » koksza (pirszén)	6500	101 » »
1 » légszáritott tőzeg	3000	47 » »
1 » légszáritott fa	2800	45 » »
1 » faszén	8000	125 » »

De a gyakorlatban sohasem érik el ezt az eredményt, mert nem minden melegséget lehet felhasználni, mely a rostélyon keletkezik. A tüzelőanyaggal való takarékoskodás azonban mindentől fontos dolog, a hol gőzzel működnek, s azért folyton újabb meg újabb kísérleteket tesznek a czél legjobb elérhetése végett. A wangi szénbányákban most kazánfűtési kísérleteket fejezték be, melynek eredménye rendkívül érdekes. A kísérletekkel a mechanikai és a kézi tüzelés relatív értékeit akarták megállapítani. Az apró szénmel való tüzeléssel telt kísérlet folyamán arról győződtek meg, hogy ha a tüzet mechanikai eszközkel piszkálják, évenként és kazánonként 1684 márkát lehet megtakarítani. Ha az aprószénmel való kézi tüzelést a jó szénmel való mechanikai tüzeléssel összehasonlítjuk, az eredmény még sokkal kedvezőbb, mert egy-egy kazánnál évenként 3486 márkát lehet megtakarítani. A mechanikai piszkálással ellátott kazán 33/3 százalékkal többet nyújtott, mint a kézi piszkálással való kazán; ebből 20 százalék a mozgatható rostélyvasakra esett.

KÜLÖNFÉLÉK.

A svájci molnárok és gabonakereskedők szövetsége Zürichben székelt s következő tagjai vannak: Kelet-svájci malom-egyesület *Birschachban*, gabonafüsdő Zürichben, molnárok és gabonakereskedők egylete *Lausneben*, svájci központi malom-egyesület *Bernben*, nyugat-svájci malom-egyesület *Lausneben*. A szövetséget igazgató-választmányának a következők a tagjai: Auer Konrad gabonakereskedő Zürichben, Maggi-Strehler Eug., Stadtmühle Zürichben, Oeder Károly gabonakereskedő Zürichben; az elnökség tagjai: Hoffmann C. (Roussy fils & C., grand moulin czégtől) Veveyben, Lanzein Adolf, molnár Thunban, Troller Viktor (Gehr. Troller & Co. czégtől, molnár Lausneben, Frey Rudolf (Frey H. czégtől, molnár Schöllfandban Aarau mellett, Müller Márton, molnár Zürichben, Tobler Károly (Carl Tobler & Co. czégtől, molnár St.-Gallenben, Föllitár dr. Schullthess-Rechberg Zürichben. Az elnökségben delegáltak továbbá a következő urak: Grellet H. molnár Lausneben, Piquet Armand gabona-

Mühleiche laufen, um frisches Wasser zu holen. Und in dieser Weise war die Mühle 6 Tage hindurch betrieben worden. — Breiten wir einen Schleier über die folgenden Vorgänge. Nur soviel sei bemerkt, dass kürzlich eine neue Bäche von Habbitmetall an der Welle befestigt wurde.

Selbstthätige Dampfkesselschürer. Der Zweck des Dampfkesselbetriebes ist, durch Wärme Wasser in Dampf von so hoher Spannung zu verwandeln, um durch letzteren mechanische Arbeit zu leisten. Die Heizwirkung eines Brennmaterials kann man nicht berechnen, sie ist vielmehr durch Versuche festzustellen. Um 1kg Wasser von 100 Grad in Dampf zu verwandeln, sind 537 Wärmeinheiten nötig und ändert sich diese Zahl etwas, wenn Dampf von höherer Spannung als eine Atmosphäre erzeugt werden soll, es muss aber auch das Speisewasser zuerst bis auf den Siedepunkt erhitzt werden. Durchschnittlich kann angenommen werden, dass 640 Wärmeinheiten in den Kessel gelangen müssen, um 1kg Speisewasser zu verdampfen. Durch Versuche ist Folgendes festgestellt:

Es liefert:	Wärmeinheiten	Es werden verbraucht:
1kg Anthracit	8110	127kg Wasser
1 » Backkohle	7500	117 » »
1 » Sandkohle	7760	121 » »
1 » erdige Braunkohle	4460	69 » »
1 » faserige »	3600	56 » »
1 » Koks	6500	101 » »
1 » lufttrockener Torf	3000	47 » »
1 » lufttrockenes Holz	2800	45 » »
1 » Holzkohle	8000	125 » »

In der Praxis erhält man aber niemals die angeführte Nutzwirkung; es kann nicht alle auf dem Roste erzeugte Wärme nutzbar gemacht werden. — Sparsamkeit im Verbrauch der Feuerungsmaterialien ist aber in jedem Dampftriebe eine höchst wichtige Sache und werden aus diesem Grund immer wieder Versuche bewerkstelligt, um sichere Unterlagen über die verschiedenen Mittel und Wege zu bekommen. In den Wingate-Kohlengruben sind jetzt Kesselheizungsversuche beendet worden, deren Resultate höchstes Interesse abnötigen. Der Gegenstand der Versuche war, den relativen Werth der mechanischen Feuerung und der Handfeuerung festzustellen. Ein Versuch ergab bei Verwendung von Kleinkohle, dass das mechanische Schüren eine Ersparnis per Kessel und Jahr von M. 1684 bewerkstelligt. Wird jedoch die Handfeuerung mit Kleinkohle mit der mechanischen bei guter Kohle verglichen, so ist die Ersparnis eine beträchtlich größere; sie beträgt dann per Kessel und Jahr M. 3486. Die Steigerung der Leistung bei einem Kessel mit mechanischen Schürern betrug nicht weniger als 33/3 Prozent; von diesen kommen 20 Percent auf die beweglichen Roststäbe.

VERMISCHTES.

Der Verband Schweizer Müller und Getreidehändler hat seinen Sitz in Zürich und besteht aus folgenden Sectionen: Ostschweizerischer Müllerverein in *Birsach*, Getreidebörsen in Zürich, Müllerverein Olten in *Aarau*, Müller- und Getreidehändler-Verein in *Lucern*, Central-Schweiz, Müllerverein in *Basel*, West-Schweiz, Müllerverein in *Lausanne*. Der leitende Ausschuss des Verbandes besteht aus den Herren: Conrad Auer, Getreidehändler in Zürich, Eug. Maggi-Strehler, zur Stadtmühle in Zürich, Carl Oeder, Getreidehändler in Zürich, Mitglieder des Vorstandes sind die Herren: C. Hofmann, (vom Hause Roussy fils & C., grand moulin) in Vevey, Adolf Lanzein, Müller in Thun, Victor Troller (vom Hause Gehr. Troller & Co.), Müller in Lucern, Rudolf Frey (vom Hause H. Frey), Müller in Schöllfand bei Aarau, Martin Müller, Müller in Zürich, Carl Tobler (in Firma Carl Tobler & Cie.), Müller in St.-Gallen. Die Stelle des General-Secretärs bekleidet Herr Dr. Rud. von Schullthess-Rechberg in Zürich. Ferner sind in den Vorstand delegirt die Herren: H. Grellet, Müller in

kereskedő Yverdonban, Walther H. molnár Bernben, Beck J. molnár Landsluthan Burgdorf mellett, Steiner József (A Steiner's Söhne czég) hengermalomtulajonos Alberswylben és Maltersben, Stadlin M. (Wyss & Stadlin czég) malomtelvényos Zugban és Maroggában, Löpfli Antal molnár Baselen, Meili J. molnár Aarauban, Fischer Sámuel molnár Wildeggen, Fischli Rudolf (Fischli társ.) molnár Schaffhausenben, Wehrli Konrad malomigazgató Zürichben, Parli J. (Lendi és Parli czég) Churban, Züst János molnár Thal-Reinkenben és Hättenschwiller Ferencz, Bruggmühle Rorschachban.

Egy liszt-corner Turbanban (Natal). Turban városban liszt-corner alakult, mely minden lisztet, mely rakományokban a portra érkezik, összeszűrésről, az annyi is drága kenyeret még inkább megdrágítja. Natal kevés búzát termel s kenyérhez való anyagának legnagyobb részét lisztalakjában Uj-Délwalesből kapja.

KERESKEDELEM ÉS FORGALOM.

A bécsi pékek egyezménye. A bécsi pékek egyletének legutóbb tartott közgyűlésén új egyezményt határoztak el, melynek czéja az, hogy az eladás szabályozása és a sülteménykereskedésben tapasztalható visszaélések megszüntetése által egyenértékűt kapjanak ama kiadási többletért, mely legények követeléseinek teljesítése következtelen keletkezett. Mi csak az egyezmény tartalmát és a közgyűlés lefolyását ismertetjük.

Az egyezmény tíz fejezetből és 21 pontból áll.

Az első pontban meg van állapítva:

1. hogy minden pék fehér sülteményt és kenyert; jóság és mennyiség szerint korlátlanul csak a szabad áron árúsítandó;
2. fehér sülteményt csak legalább 2 krajczárért darabonkint, kenyeret csak 2, 5, 10, 20, 30 és 40 krajczárért szabad eladni; az árszabásban az ár és súly feltüntetendő;
3. Fehér sülteményt és kenyeret csak készpénzért adhat el; kieserőn, visszafogadni vagy visszavenni nem szabad;
4. Az újraelárusítói provizióját 12 krajczárban állapították meg;
5. Házalók vagy szátozás-házalók semmiféle proviziót nem kapnak;
6. házi vendők semmiféle engedményt vagy ráadást nem kapnak;
7. A házhoz szállításért legalább 10 százalék számíthatik az árhoz;
8. oly ismét elárusító, a ki a sülteményt házhoz szállítja, nem kap sülteményt;
9. pinczereknek stb. sülteményt nem szállítanak, hanem csak azok főnökeinek.

A második fejezet a vendőknek és a cseledségnek adni szokott ajándékokat szünteti meg. A harmadik fejezet arra kötelezi a pékeket, hogy négy hónap lefolyása előtt nem fogadnak el más pékítő elpártolt ismételőt. A negyedik fejezet 1000 forint bírságot szab arra, a ki péküzletét olyan pékek eladja, ki ezt az egyezményt alá nem írta. Az ötödik fejezetben egy régi reverzáris újították meg; a hatodik fejezet 500 forint bírságot szab arra, a ki az egyezményt megszegi; a bírságból 20 százalék a feljelenítő illeti. A hetedik fejezet »biztosítási alap« létrehozását állapítja meg, melynek a »közöntség felvilágosítása« czéja s melyet »másközlömben cseleszerű módon« is használhatnak. Végül választott bírságról, az egyezmény módosításáról és esetleges megszüntetéséről és életbeléptetéséről intézkednek. Az egyez-

Lausanne, Armand Piquet, Getreidehändler in Yverdon, H. Walther, Müller in Bern, J. Beck, Müller in Landshut bei Burgdorf, Jos. Steiner (vom Hause A. Steiner's Söhne), Walzenmühlen in Alberswyl und Malters, M. Stadlin (in Firma Wyss & Stadlin), Mühlen in Zug und Maroggia, Anton Löpfli, Müller in Basel J. Meili, Müller in Aarau, Sam. Fischer, Müller in Wildegg, Rudolf Fischli (Gebr. Fischli), Müller in Schaffhausen, Conrad Wehrli, Mühlen-Director in Zürich, J. Parli (vom Hause Lendi und Parli), in Chur, Johannes Züst, Müller in Thal-Reineke und Franz Hättenschwiller zur Bruggmühle in Rorschach.

Ein Mehl-Corner in Turban (Natal) hat sich gebildet, der sämtliches Mehl, das in Ladungen an der Küste anlangt, aufkauft und das ohnedies theuere Brod noch mehr vertheuert. Die Natolonieon baut nur wenig Weizen und bezieht den Haupttheil ihrer Brodstoffe in der Gestalt von Mehl aus Neu-Südwaies.

HANDEL und VERKEHR.

Das Uebereinkommen der Wiener Bäcker. Bei der jüngst stattgehabten Vollversammlung der Wiener Bäckergemeinschaft wurde ein Uebereinkommen geschlossen, welches den Zweck hat, durch eine Regelung des Verkaufes und Abschaffung von Mißbräuchen im Handel der Bäcker das Aequivalent zu bieten, aus dem sie die Mehrausgaben decken sollen, die ihnen durch Bewilligung der Forderungen der Gehilfen erwachsen sind. Wir beschränken uns auf die Angabe des Inhaltes des Uebereinkommens und die Mittheilung über den Verlauf der Versammlung.

Das Uebereinkommen besteht aus 10 Capiteln mit 21 Paragraphen.

Im ersten Capitel wird festgesetzt:

1. dass jeder Bäcker Gebäck und Brod nach Güte und Menge unbeschränkt nur zu den bestimmten festen Preissätzen verkaufen darf;
2. Gebäck darf nur zu mindestens 2 kr. per Stück, Brod nur zu Preisen von 2, 5, 10, 20, 30 und 40 kr. verkauft werden; im Tarif ist Preis und Gewicht anzugeben;
3. Gebäck und Brod darf nur auf feste Rechnung verkauft, nicht umgetauscht, zurückgenommen oder zurückkauft werden;
4. die Provision für alle Wiederverkäufer wird mit 12 Percent bestimmt;
5. Hausirern oder Greisler-Hausirern wird gar keine Provision gegeben;
6. Hauskunden erlauben keinen Rabatt oder Aufgaben;
7. für das Zuschicken wird eine Gebühr von mindestens 10 Percent eingehoben;
8. an einen Wiederverkäufer wird kein Gebäck verabfolgt;
9. An Kellner und dergleichen wird das Gebäck nicht geliefert, sondern nur an deren Dienstherrn.

Das zweite Capitel schafft die Geschenke an Kunden und deren Dienstpersonal ab. Das dritte Capitel verpflichtet die Bäcker, binnen vier Monaten keinen Wiederverkäufer als Kunden von einem anderen Bäcker zu übernehmen. Im vierten Capitel wird eine Conventionalstrafe von fl. 1000 an den Verkauf eines Geschäftes an einen Bäcker, der das Uebereinkommen nicht unterschrieben hat, geknüpft. Im fünften Capitel wird ein alter Revers erneuert. Im sechsten Capitel wird eine Conventionalstrafe von fl. 500, von denen 20 Percent Denunciationsgebühr sind, festgesetzt. Im siebenten Capitel wird ein »Sicherstellungsfonds« begründet der den Zweck hat, »zur Aufklärung des Publikums« zu

mény azonnal életbe lép, a mint azt a pékpartesüléthe tartozó valamennyi pék aláírta s az előkészítés az életbepést közzéteszi.

Ezt az egyezményt Müller elnökelvételre következőképen magyarázta meg a testületi közgyűlésnek:

A pékeknek eszközökről kell gondoskodniok, hogy azt a veszteséget pótolhassák, melyet a legények sztrájk-követelési következtében szenvednek. Most már tudják a pékek, hogy a péklegények követelésének teljesítése 1 $\frac{1}{2}$ millió forint évi kiadási többletet okoz. Ezt az összeget a pék sajátjukból nem fizethetik, ha ellenszolgáltatást nem kapnak. Már eddig is évenként 10—12 százalék vagyis 60—70 pék szüntette meg fizetéseit, s jövőben a pékeknek talán több mint fele kénytelen volna fizetéseit megszüntetni, ha a kiadási többletet valami módon helyre nem hozhatják. A pékek előbb a fehér sültemény árát akarták felelelni 2 krajczárról 2 $\frac{1}{2}$ krajczárra, de ez ellen ugy a közönség mint a hatóság tiltakozott. Ha az egyezmény életbe nem lép, akkor a pékek a kiadási többletet nem lesznek képesek elviselni, vagy a legények irányában ellátott közelettségeket nem teljesíthetik, már pedig ez nem akarják. A pékek nem akarják a sülteményt drágítani, csak az eladást akarják szabályozni s ehhez a közönség is belenyugodhatik, a hatóság hozzájárulhat s a sajátok sem lehet kifogása ellen. Ezért indítványozza:

hogy a liszt-lebőrdésért és kúrtésért járó 10 krajczár felemelést díjat ne a pékek, hanem a matkok fizessék, a melyek eddig is fizették az 5 krajczár díjat.

Az indítványt egyhanglagon elfogadták.

Müller elnök ezután az egykrajczáros személyek süttése ellen kelt ki. Egy 1875-ik évi tanácsi határozat értelmében valamennyi pék tartozik ilyen egykrajczáros személyek süttésére, de most már ez is lehetetlen. A súly szerint való eladást nem akarja alternatívát, de az egykrajczáros személyeket meg kell szüntetni, a azt kérni is fogja a választmány a város tanácsától. Hogy kérényitk igazolt, azt a kenyérgyár és termelői szövetezek példája is bizonyítja, mely két vállalatnak tönkre kellett mennie, mert azt hitte, hogy elősőbb kenyeret süthet. A pékeknek nem lehet arra kényeszeríteni, hogy olyasmint állítsanak elő, a mi lehetetlen.

Ezek után Müller elnök az egyezmény pontjait egyenkint is megmagyarázta, a melyekből, meggyőződése szerint, mindenki láthatja, hogy a közönség nem fog károsodni, hogy a verseny csak a miőségére és mennyiségére fog szorítkozni s nem fog proviziozióban nyilvánulni, hogy a házalási kereskedés bizonyos formák között mozogjon, hogy sem drágább, sem kisebb, hanem nagyobb személyt akarnak sütni. Ha az egyezmény életbe lép, akkor az elnök véleménye szerint a kiadási többlet nagy részét, mely többlet a legények nagyobb követelésének teljesítéséből keletkezik, ily módon fedezhetik, ha pedig az egyezmény életbe nem lép, akkor a pékek nagy része, legalább fele, tönkre megy, vagy legényeiknek adott szavukat meg nem tarthatják. Ajánlja a pontokat elfogadásra.

Schneiderhan indítványára az egyezményt en bloc s az ellenpórára szerint egyhanglagon is elfogadták.

Brazília 1889-ik évi liszt-forgalmáról Mayer Alfred lovag rio-de-janeiroi osztrák-magyar konzulától a következő informáló és elismerésre méltó tudósítást kapjuk: A magyar áraink következtében 1889-ik évi június haváig igen jól versenyehettünk az itteni piacon az amerikai és itteni őrléményekkel, s az üzlet csakis a korlátolt közlekedési alkalm miatt mozgott szűkebb mederben. De a mint a rossz aratási kizárások miatt a hazánkbeli árak rohamosan emelkedtek, Brazíliába irányuló lisztkivitelünk is hirtelen kieséshedt. Összes lisztkivitelünk Brazíliába 1889-Len 197,734 hordól tett, miből 33,190 Riora, 79,588 Per-

dienra, zur „Einwirkung auf die Concurrenzen“ und sonst in geeigneter Weise verwendet zu werden.“ Endlich wird noch ein Schiedsgericht eingesetzt, der Fall der Abänderung oder Auflösung des Uebereinkommens vorgehen und der Beginn der Wirksamkeit des Uebereinkommens bestimmt, und zwar sollen sämtliche Mitglieder der Bäcker-Genossenschaft dasselbe unterschreiben haben und die Vorstehung den Zeitpunkt des Beginnes bekanntgeben.

Zu diesem Uebereinkommen gab der Vorsteher-Stellvertreter Müller in der Genossenschafts-Versammlung folgende Erklärung:

Die Bäcker müssen auf Mittel bedacht sein, um den Ausfall zu decken, der ihnen durch die Strikeforderungen der Gehilfen erwachsen ist. Jetzt wisse der Bäcker, dass die Gewährung der Forderungen an die Gehilfen mit einer Jahresmehrauslage von 1 $\frac{1}{2}$ Millionen Gulden verbunden ist. Diese Summe können die Bäcker aus ihrem Einkommen nicht bestreiten, wenn ihnen nicht eine Gegenleistung geboten wird. Bis jetzt schon haben jährlich 10 bis 12 Percent, das ist 60 bis 70 Bäcker ihre Zahlungen eingestellt, künftig würden vielleicht mehr als die Hälfte der Bäcker ihren Zahlungsverpflichtungen nicht nachkommen können, wenn sie nicht für die Mehrausgabe eine Gegenleistung finden. Sie wollen zuerst die Preiserhöhung von 2 auf 2 $\frac{1}{2}$ kr. für Weissgebäck einführen. Aber dagegen haben das Publikum und die Behörden remonstrirt. Wenn das Uebereinkommen nicht zu Stande kommt, so wird die Bäckerschaft die Mehrausgabe nicht decken können, aber sie würde auch die Verpflichtungen gegen die Gehilfen nicht erfüllen können, und das soll nicht geschehen. Es sei eine Vertheuerung geplant, sondern nur eine Regulierung und damit dürfte das Publikum zufrieden sein, die Behörden zu stimmen und auch die Journalistik nichts einzuwenden haben. Demnach schlage ich vor:

dass die erhöhte Gebühr für Mehlabtragen und -Auslesen von 10 kr. für die Gehilfen nicht die Bäcker, sondern die Mühlen tragen, die bisher auch die Gebühr von 5 kr. getragen haben.

Der Antrag wird einstimmig angenommen.

Vorsteher Müller wendet sich dann gegen die Herstellung von Einkreuzensmehlen. Diese Einkreuzensmehlen sollen nach Magistrate-Verordnung vom Jahre 1875 von allen Bäckern hergestellt werden, aber es sei dies unmöglich. Der Verkauf nach Gewicht werde nicht allerirt, aber von der Kreuzensmehle solle man ablassen, das werde der Ausschluss von Magistrat erlauben. Dass die Bitte gerechtfertigt sei, bewiese das Beispiel der Brodfabrik und der Productiv-Genossenschaft, die beide zu Grunde gegangen sind, weil sie nicht glücklicher, billigeres Gebäck erzeugen zu können. Man könne die Bäckerschaft nicht verhalten etwas zu zeigen, was nicht möglich ist.

Genossenschaftsvorstand Müller erklärt dann die einzelnen Punkte des Uebereinkommens, aus dem nach seiner Versicherung hervorgehe, dass das Publikum keinen Schaden erleiden werde, dass die Concurrenz nur in Qualität und Quantität und nicht in Provisionen bestehen solle, dass der Hansirhandel in bestimmten Formen sich bewege, dass die Semmel nicht theurer, auch nicht kleiner, sondern grösser gemacht werden solle. Wenn das Uebereinkommen zu Stande kommt, so glaube der Vorstand, dass ein grosser Theil der Mehrauslagen, welche durch die Erhöhung der Leistungen an die Gehilfen entstanden sind, gedeckt werde — wenn nicht, dann werde ein grosser Theil der Bäcker, we nigstens die Hälfte zu Grunde gerichtet, oder sie können den Gehilfen das Wort nicht halten. Er empföhle die Annahme der Punktationen.

Auf Antrag Schneiderhan's wird das Uebereinkommen en bloc angenommen, und die Gegenprobe zeigt die einstimmige Annahme desselben.

Ueber den Mehlevoerkehr Brasiliens im Jahre

1889 geht uns der folgende informative und dankenswerthe Bericht des Herrn Alfred Ritter v. Mayr, k. und k. Consuls in Rio de Janeiro, zu: „Wir konnten wegen der niedrigen Preise in der Heimath bis Juni 1889 auf dem der hiesigen Plätze mit dem amerikanischen und dem hiesigen Malzproducte sehr gut amüriren und nur die beschränkte Transportfertigkeit hat das Geschäft beengt. So wie jedoch in Folge der schlechten Ernteaussichten die heimathlichen Preise so rapid stiegen, waren auch unsere Mehlimporte nach Brasilien gegen Grenzen gezogen. Unsere gesammte Mehleinfuhr nach Brasilien betrug pro 1889 197,734 Fass, wovon 33,100 auf Rio, 79,588 auf Pernambuco und 66,340 auf Bahia entfallen. Santos führte nur 18,706 Fass ein. Die Einfuhr unseres Mehles nach Rio de Janeiro hat in 1889 durch die

nambucoera és 66.340 Bahiára esett. Santosba csak 18.706 hordó lisztet szállítottunk. Rio-de-Janeiroba való lisztikivitelünket az itteni két gőzmalom versenye éppen nem csökkentette; éppen akkor maradt, a milyen 1888-ban volt. A Moimho Fluminense (Gianelli & Comp.) 7% osztalékot fizetett (kérdés azonban, hogy ez a fényleges nyereségnek megfelelő-e); az angol Flour Mill and Granary's Company limited eddig nem dicsőkedőket osztalékkal. Pernambuco-ban is készülték gőzmalom építeni, de erről a tervről egyelőre le kellett mondani, mert úgy látták, hogy valami fényes üzleteket a szükséges burzhezozat és egyéb kedvezőtlen üzleti viszonyok miatt nem igen fognak csinálni. Belföldi malmaink figyelme nemcsak Pernambuco-ra, hanem Észak-Brazília föléi kikötőire is irányult, a hol talán sikerül nekik az észak-amerikai lisztől a piac egy részét elhódítani. Riola 1889-ben 376.378 zsák liszt érkezett; 1888-ban 390.151 zsák, a Flour Mill 205.665 hordó lisztet szállított az itteni piacra és 41.555.074 kilogr. búzát vásárolt. A Moimho Fluminense 417.031 zsák és 29.681 hordó lisztet adott el a fogyasztóknak. Az 1889-ik évi január 1-én

az importált liszt mennyisége volt. 21,523 hordó
1889-ben importáltotól Riola 376,378 "

Eladott 397,901 hordó

1889. decz. 31-én készletben volt importált liszt 30,300 hordó,

Az importált liszt származott (hivatalos adatok szerint)

Baltimoreból 190.889 (1888-ban 188.080), Richmondból 76.545

(47.248), W. Interiorból 76.674 (32.064), Triestből 32.270 (32.064),

Rio de Prataból (90.226), Ujseelandsból (250). Az összes behozatal

e szerint 376.378 hordó volt 390.151 hordó ellenében. Rio de

Prata, Ujseeland és Chile a múlt évben nem szállítottak lisztet

Rio de Janeiroba. A legkisebb és legmagasabb árak mireikben

következők voltak:

Richmond 10 250—23 500 11 500—15 500

Baltimore 12 750—22 000 13 000—15 500

W. Interior 10 000—21 500 12 520—15 250

Triest 11 500—21 500 12 250—15 500

Ujseeland 11 000—13 000 —

Rio de Prata 11 000—18 000* —

Buzát az itteni két malom számára Ausztria-Magyarországból

(32 500 zsák és 4.545.000 kg.), továbbá Oroszországból és

Észak-Amerikából szállítottak, mert La-Plataban a termés minden

tekintetben rosszul sikerült.

Gabona- és lisztikivétel a nyugati külföldre.

A gabona- és lisztikivéleti viszonyok a múlt hónapban nem sokat

váltak, s az illető forgalom a helyzet-alkotta szűk határok

közt mozog, melynek kedvezőtlen hatását különben Európa többi

termelőországi is már érzik. A Németországba és Svájcba való

rakodások nem kisebbedtek, mert természetünk ott mindig zive-

selei mar, ugyanezt mondhatjuk az árpáról is, melynek készle-

telei már nagyon megfogytak. Hívelyesekben valamivel nagyobb

forgalom volt, mert néhány nagyobb tétel Észak-Amerikába és

Nagy-Britanniába is szállítottott. A lisztikivétel szintén nagyobbodott

névezetesen Nagy-Britannia és Brazília felé, mely országok eddigi

tarthatóságukat magatartásukkal felhagyják s a hová a szállítások

nem sokára újra a rendes mélységben fognak történni. Minden

remény most már az új termésnek ösztönzotul; a vetések által

igen szépen állnak s a fejlődésüknek kedvező időjárás követ-

kezében sokat ígérnek.

1 milreis = 1 frt osztr. papírrétkében, a mostani nagy
agio-különbözetet nem számítva.

Concurrenz der beiden hiesigen Dampföhlen nicht gelitten; sie
erhielt sich auf der Höhe des Jahres 1888. Die Moimho Fluminense
(Gianelli & Comp.) hat 7% Dividende verteilt (ob in Entsprechung
des wirklichen Gewinnes, wird bezweifelt); die englische Flour
Mill and Granary's Company limited erfrucht sich bisher keiner
Dividende. Von dem geplanten Baue einer Dampföhle in Per-
nambuco hat es vorläufig wieder sein Abkommen gefunden,
nachdem die Chancen für ein günstiges Gedeihen derselben wegen
der nöthigen Weizenzufuhr und sonstiger unvortheilhafter Ge-
schäftscombinationen zu gering befunden wurden. Die Aufmerksam-
keit unserer einheimischen Mühlen lenkt sich ausser Pernambuco
auch den übrigen Häfen Nordbrasilien's zu, wo es vielleicht ge-
lingen kann, dem nordamerikanischen Mehle einen Theil des Ab-
satzes abzunehmen. Auf den Markt von Rio kamen im Jahre
1889 376,378 Fass Mehl, gegen 390,151 im Jahre 1888. Die Flour
Mill brachte 205,665 Fass an den Markt und 41,555,074 kg.
Weizen ein. Moimho Fluminense verkaufte an den Consum 417,031
Sack und 29,681 Fass. Am 1. Januar 1889 betrug der
Vorrath an importirtem Mehle 21,523 Fass
Der Import während des Jahres 1889 nach Rio 376,378 "

Verkauft wurden 397,901 Fass

Der Stock import, Mehles umfasste am 31. Dec. 1889 30,300 Fass.

Das importirte Mehl proveniret (nach officiellen Quellen) aus:

Baltimore 190,889 (gegen 188,080 in 1888), Richmond 76,545

(47,248), W. Interior 76,674 (32,064), Triest 32,270 (32,064),

Rio da Prata (90,226), Neuseeland (250). Der Gesamtimport be-
zifferte sich sonach auf 376,378 gegen 390,151 Fass. Rio da Prata,

Neuseeland und Chile haben im Berichtsjahre kein Mehl nach

Rio gesendet. Die äussersten Preise waren in Milreis für:

Richmond 10 250—23 500 11 500—15 500

Baltimore 12 750—22 000 13 000—15 500

W. Interior 10 000—21 500 12 520—15 250

Triest 11 500—21 500 12 250—15 500

Neu-Seeland 11 000—13 000 —

Rio da Prata 11 000—18 000* —

Weizen für die beiden hiesigen Dampföhlen wurde aus

Oesterreich-Ungarn (32 500 Sack und 4.545.000 kg.), ferner aus

Russland und Nordamerika bezogen, nachdem La Plata-Frucht

vollkommen missrathen war.

Getreide- und Mehl-Export nach dem west-

lichen Auslande. Die Ausfuhrverhältnisse an Cerealien und Mehl

haben im verflusenen Monate wenig Veränderung erlitten und

bewegt sich auf der bezügliche Verkehr in den durch die Situation

bedingten engen Grenzen, unter welchen übrigens auch die übrigen

Productionsländer Europas nach Süden zu beiden haben. Die Ver-

frachtungen an Weizen nach Süddeutschland und der Schweiz

konnten regelmässig aufrechterhalten werden, weil die Waare dort

stets willige Aufnahme findet; das Gleiche ist auch für Gerste

der Fall, dessen Vorräthe schon stark gelichtet sind. In Hülsen-

früchten fand ein etwas gesteigert Verkehr statt, da mehrere

stärkere Partien auch nach Nordamerika und Grossbritannien

exportirt wurden. Die Mehlzufuhr ist ebenfalls gestiegen, ins-

besondere nach Grossbritannien und Brasilien, die aus ihrer

bisherigen Reserve herausgetreten sind und wohin die Transactionen

wohl wieder bald auf die normale Höhe kommen dürften. Alle

Hoffnungen richten sich nunmehr auf die neue Ernte, welche, nach

dem durchschnittlich günstigen Stande der Saaten und der für das

Wachsthum derselben gedehlichen Witterung vielversprechend ist.

* 1 Milreis = fl. 1— ö. W. Papier, das jetzige hohe

Disagio nicht in Betracht gezogen.

ország, az itteni piaczon mégis az Odesszából és Szebasztopból szállított orosz liszt uralkodik még mindig; ellenben a magyar termék minden kitűnő tulajdonságai és kedvelt minősége daczára magas árai miatt nem képes magának keletet biztosítani. Újabb időben a belföldi malomipar is jelentékeny lendületet kapott, de csak silányabb minőségekre nézve.

A hajórakományok Amerikától Európába voltak az 1889. évi augusztus 1-től ez évi május 10-ig terjedő időszakra voltak:

	buza	tengeri	liszt
Angolszászba a continensre	12,677,380	16,139,950	6,699,000
	3,407,650	10,188,800	878,500
összesen	16,084,950	26,328,750	7,577,500
az előző évben . . .	12,451,150	17,386,350	5,372,000

Amerika lisztrakományai Európába a május 3-tól 10-ig terjedő héten volt:

	1880	1889
Nagybritanniába a continensre	142,000 zsák	99,000 zsák
	15,000 „	2,500 „
	157,000 zsák	101,500 zsák
az előző héten összesen	285,000 „	101,000 „

A lisztrakományok az atlanti kikötőkől voltak:

	Liverpoolba Liverpool zsák	Londonba London Sack	Glasgowba Glasgow zsák
Időtartás: jul. 27-től In der Zeit v. 27. Juli bis f. d. 3. U. d. J.	1,662,000	2,524,000	2,042,000
1887/89, ugyanazon időszakban	1,098,000	1,767,000	1,448,000
mindössze.—Tot. 88/89:	1,371,000	2,481,000	1,788,000

A continensre:

Időtartás: 1889 jul. 27-től 1890 május 2. terjedő időben	1889—90 zsák	1888—89 zsák	1887—88 zsák	1886 zsák
	863,500	247,500	546,000	
Összesen 1888/89-ben . . .	339,500	611,500	750,500	

Gabona és árleányék termelése és vasúti szállítása Németországban. A német vasúti kötelek által közöltetett statisztikai kimutatás szerint a Németországban termesztett búzának és tönkölynek mintegy felét, a rozsnek pedig alig egy tizedrészt szállítják a vasutak.

Év	Termés a szahad forgalomban 1000 Tonn a	Kivitel	Vasúton szállítva	Ebből százalek				
				a helyi forgalomban	más nemet kerületben	kgl. földes	kgl. földes	kgl. földes
1885	3066	572	14	1955	37.5	39.7	3.1	19.7
1886	3108	273	8	1800	41.6	46.1	5.5	6.8
1887	3288	542	3	1951	50.6	41.7	4.8	13.5
1888	2867	331	1	2124	39.2	38.9	3.1	18.8

Az 1885/88-ig terjedő négy év alatt termesztett összes mennyiségből 56 százalékot szállítottak vasutakon. Az 1888-ban vasuton szállított mennyiségből (2,123,832) 831,288 a feladó alomlás kerületben maradt; a további szállított buza pedig nagybörzést a szomszéd kerületben maradt; csak keveset szállítottak nagyobb távolságra. A feladott mennyiségből

maradt a saját kerületben	39.2
a szomszéd kerületbe szállítottat	48.3
csak áthaladt a szomszéd kerületen	5.9
tovább szállítottat	6.6

A jelzett időben tehát a búzának csak igen jelentéktelen része képezte tárgyát a nagyobb távolságokra irányuló kereskedésnek.

hauptet immer noch russisches Mehl aus Odessa und Sebasztop den hiesigen Platz. Wogegen das ungarische Product trotz seiner vorzüglichen und beliebten Qualität in Folge zu hoher Preise nicht aufkommen kann. In letzterer Zeit erhielt die einheimische Mühlen-Industrie einen bedeutenden Aufschwung, doch nur für geringere Sorten.

Die Verschiffungen Amerika nach Europa betragen in der Campaign vom 1. August 1889 bis 10. Mai d. J.

	Weizen	Mais	Mehl
nach England	12,677,380	16,139,950	6,699,000
nach dem Continent	3,407,650	10,188,800	878,500
Totale	16,084,950	26,328,750	7,577,500
gegen im Vorjahre	12,451,150	17,386,350	5,372,000

Die Mehl-Verschiffungen Amerika nach Europa betragen in der Woche vom 3. bis 10. Mai:

	1880	1889
nach Grossbritannien	142,000 S.	99,000 S.
nach dem Continente	15,000 „	2,500 „
gegen in der Vorwoche Totale	157,000 S.	101,500 S.
	292,000 „	101,000 „

Die Mehl-Verschiffungen aus den atlantischen Häfen umfassten nach:

	andere engl. Häfen	andere 1887/89 Sack	andere 1888/89 Sack	andere 1887/89 Sack	andere 1888/89 Sack	andere 1887/89 Sack	andere 1888/89 Sack
más angol kikötőkhöz	1,279,000	7,577,500	5,023,500	8,654,500	7,435,000	8,937,000	7,435,000
andere angl. Häfen	710,500	5,023,500	8,654,500	7,435,000	8,937,000	7,435,000	8,937,000
Sack	897,500	6,537,500	10,556,000	9,837,000	8,937,000	9,837,000	8,937,000

Nach dem Continent:

In der Zeit vom 27. Juli 1889 bis 2. Maj 1890	1889—90 Sack	1888—89 Sack	1887—88 Sack	1886 Sack
	863,500	247,000	546,000	
Zusammen 1888/89	339,500	611,500	750,500	

Production und Eisenbahntransport von Getreide und Mühlenfabrikanten in Deutschland. Nach den vom Verbands der deutschen Eisenbahnen publicirten statistischen Zusammenstellungen wird von dem in Deutschland erzeugten Weizen und Spelz etwa die Hälfte, von Roggen wohl kaum ein Zehntel durch die Eisenbahn weiter befördert.

Bei Weizen und Spelz war:

Im Jahre	Ernte-ergebnis 1000 Tonn en	Einfuhr Ausfuhr in den freien Verkehr	Auf der Bahn befördert	Davon Procent e				
				im Local-verkehr	nach andern deutschen Bezirken	nach dem Auslande		
1885	3066	572	14	1955	37.5	39.7	3.1	19.7
1886	3108	273	8	1800	41.6	46.1	5.5	6.8
1887	3288	542	3	1951	50.6	41.7	4.8	13.5
1888	2867	331	1	2124	39.2	38.9	3.1	18.8

Von der gesammten Menge, welche in den vier Jahren 1885/88 productirt und eingeführt wurde, gelangten 56 Perzent zur Bahn. Von der 1888 durch die Bahn beförderten Menge (2,123,832) verblieben 831,288 im Bezirke der Aufgabestation. Der weiter versandte Weizen verließ meist im benachbarten Verkehrsbezirk; nur ein kleiner Theil wurde auf grössere Entfernung verfrachtet. Von der aufgegebenen Menge

blieben im eigenen Bezirk	39.2
wurden versandt in den benachbarten Bezirk	48.3
durchfuhren nur den angrenzenden Bezirk	5.9
wurden weiter transportirt	6.6

In der angegebenen Zeit war demnach nur ein verhältnissmässig kleiner Bruchtheil des Weizens Gegenstand des Handels auf weite Entfernungen gewesen.

Rozs:

Év	Termés	Behoz. / Kivétel		Vasuton szállítva	Ebből szárazalék			
		a száraz forgalomban	1000 t o n n a		a helyi forgalomban	más német kerületekben	külföldre	külföldi
1885	5820	770	4-0	1220	36-8	47-5	0-4	15-3
1886	6093	563	3-2	1121	37-8	55-0	0-7	6-7
1887	6376	638	3-2	1261	37-7	52-9	0-5	8-9
1888	5523	649	2-3	1496	38-3	50-3	0-2	11-2

Az 1888-ik évben 1.496.150 elszállított tonnából 573.293 tonna a saját kerületben maradt, 922.857 tovább szállítottatott, de 87 százalék nem haladt túl a szomszéd kerületen, s csak mintegy 10 százalék haladt át egy kerületen. Vasuton az összes mennyiségnek alig negyedrészét szállították. Ebből

maradt a saját kerületben	38-3
a szomszéd kerületbe szállítottatott	53-6
más kerületekbe szállítottatott	6-8

E szerint a német vasutakon szállított rozsnak csak kis része ment nagyobb távolságokra.

Hasonló eredményt kapunk, ha a liszt, őrlémények és korpá szállítási viszonyait vizsgáljuk:

Év	Behoz. / Kivétel		Vasuton szállítva	Ebből szárazalék			
	a száraz forgalomban	1000 t o n n a		a helyi forgalomban	más német kerületekben	külföldre	külföldi
1885	28	133	1718	45-4	48-5	1-1	5-0
1886	20	138	1797	44-6	48-3	1-2	5-9
1887	24	137	1959	43-6	48-7	1-0	6-7
1888	11	156	2273	41-0	48-3	0-9	9-8

A vasuton való liszt- és őrléményszállítás is nagyon helyi jellegű volt. Az elárusító helyek leginkább csak közeli és legközelebbi környezetüket látják el. Az 1888-ban szállított 2.274.933 tonnából 931.718 tonna a feladó állomás forgalmi kerületében; a tovább szállított 1.342.215 tonnából 81 százalék a legközelebbi kerületbe ment. 12 százalék pedig nagyobb távolságra. Az egész elszállított mennyiségből

maradt a saját kerületben	41
a szomszéd kerületbe ment	47
a következő kerületekbe	7
még tovább	5

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

Svájcz mezőgazdasági helyzetéről a zürichi osztrák-magyar főkonzulátus e hó elején a következő tudósítást küldt. E kerület legutóbbi vidékén a vetések állása a bérckezelt jelentések szerint igen kedvező; az enyhe időjárás, mely február vége óta csak igen kevés megszakítással arakodott, rétet és mezőt, erdőt és kertet ide zöldre gőzítettet, s a mezőgazdák teljes reménnyel látják munkájukat. A buza vetések általában jól fejlődtek; itt-ott azonban nem oly bokrosak mint a rozsvetések, a rozsoz sok helyen alál kellett szántani. A takaralant vetéseket a februárius nagyon esős észak szelők sokáig futták, minek következtében ritkák, de remélhető, hogy javulni fognak. A burgonyát a legkedvezőbb viszonyok közt ültették. Különböző a mezőgazdaság minden terén a legszebb kilátás van s az állattenyésztés is jó takarmánytermésre számíthatnak.

Bei dem Roggen war:

Im Jahre	Ernte-ergebnis	Einfuhr / Ausfuhr		Auf der Bahn befördert	Davon Procente			
		in den freien Verkehr	1000 T o n n e n		im Local-Verkehr	nach andern deutschen Bezirken	nach dem Auslande	vom Auslande
1885	5820	770	4-0	1220	36-8	47-5	0-4	15-3
1886	6093	563	3-2	1121	37-6	55-0	0-7	6-7
1887	6376	638	3-2	1261	37-7	52-9	0-5	8-9
1888	5523	649	2-3	1496	38-3	50-3	0-2	11-2

Im Jahre 1888 verblieben von 1.496.150 beförderten Tonnen 573.293 im eigenen Verkehrsbezirk, 922.857 wurden weiter versandt, davon aber gelangten 87 Prozent nicht über den angrenzenden Bezirk, etwa 10 Prozent hatten nur einen Bezirk zu durchfahren. Der gesammte Eisenbahntransport machte wenig über ein Viertel des deutschen Ernte-Ergebnisses aus. Von demselben blieben im eigenen Bezirk 38-3 Prozent wurden in angrenzende Bezirke versandt 53-6 gelangten in darauffolgende Bezirke 6-8

Demnach legt nur ein kleiner Bruchtheil des auf deutschen Eisenbahnen beförderten Roggens sehr grosse Entfernungen zurück.

Für Mehl, Mühlenfabrikate und Kleie gelangen wir zu einem ähnlichen Ergebnis wie für Weizen und Roggen. Es war:

Im Jahre	Einfuhr / Ausfuhr		Auf der Bahn befördert	Davon Procente			
	in den freien Verkehr	1000 T o n n e n		im Local-Verkehr	nach andern deutschen Bezirken	nach dem Auslande	vom Auslande
1885	28	133	1718	45-4	48-5	1-1	5-0
1886	20	138	1797	44-6	48-3	1-2	5-9
1887	24	137	1959	43-6	48-7	1-0	6-7
1888	11	156	2273	41-0	48-3	0-9	9-8

Auch soweit die Eisenbahn benützt wird, trägt der Verkehr für Mehl und Mühlenfabrikate zum grossen Theil einen echt örtlichen Charakter. Die Verkaufsstätten versorgen vorwiegend ihre nähere und nächste Umgebung. Von den im Jahre 1888 beförderten 2.273.933 verblieben 931.718 im Verkehrsbezirk der Aufgabestation; von den weiter versendeten 1.342.215 wurden 81 Prozent in den nächst angrenzenden Bezirk gebracht, 12 Prozent in den darauffolgenden, während nur etwa 7 Prozent grössere Strecken zurückzulegen hatten. Von der gesammten beförderten Menge

blieben im eigenen Bezirk	41
wurden in die nächst angrenzenden verbracht	47
gelangen in darauf folgende	7
wurden noch weiter transportirt	5

LANDWIRTSCHAFTLICHES.

Ueber die Landwirtschaftliche Situation der Schweiz sendet das k. u. k. General-Consulat in Zürich anfangs dieses Monats folgenden Bericht: Aus den meisten Gegenden dieses Bezirkes lauten die Berichte über den Winterstand recht günstig. Die milde Witterung, die seit Ende Februar mit nur geringen Unterbrechungen herrscht, hat Feld und Wiese, Wald und die Landwirthe an ihre Arbeit in Geduld und hoffnungsvoll gehen und Garten in ein saftiges Grün gekleidet und hoffnungsvoll gehen und Garten in ein saftiges Grün gekleidet und hoffnungsvoll gehen. Die Saaten werden im unbedeckten Zustande dem während des Februar scharf wehenden Nordwinde zu lange ausgesetzt und stehen daher schütter, doch hofft man auf nachträgliche Besserung — Die Kartoffeln werden unter den günstigsten Bezugspreise der Landwirtschaft sehr erfolgreich und auch die Viehhaltung sind mit den Futter-Aspicien sehr zufrieden.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Berlin, máj. 18. (H. Schulze Ferencz.) Liszt-piacunkon a lefolyt héten is lanyha iránnyal alakult. A rozliszt ára jelentékenyen hanyatlott, ellenben a buzasztól ára tartotta magát, anélkül azonban, hogy a forgalom nagyobbodott volna. A forgalom különben minden fajtában igen gyenge volt.

London, május 16. A lisztfelhozatal az utolsó héten volt 371.294 cvt., az előző heti 360.596 cvt. elleneben; a liszttraktások az atlanti kikötőkből az egyesült királyságba 142.000 zsákot telek, melyből 49.000 Londonba, 18.000 Glasgowba, 48.000 Liverpoolba, 11.000 Bristol-csatornába és 27.000 más angol kikötőbe ment az előző heti összes 204.000 zsák ellenében. A legutóbbi vidéki piacokon a múlt szombaton szilárd iránnyal változtattak árakat jeveztek, sőt egyes piacokon az árak zökkenőkint 1 shillinggel emelkedtek. *Londonban* a hétfői vásár nyugodt volt, az árak tartották magukat, sőt szerdán is, noha a kereslet gyenge volt. *A Liverpooli* keddi vásáron meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki, a legutóbbi jegyzeti árakon; ellenben a *glasgowi* szerdai vásár teljesen nyugodtan folyt le, szintén teljesen változatlan árak mellett.

Magyar malmok liszt-árjegyzései.

1890. május 20.

	Dara		Liszt - Mehl										Korpa					
	A	B	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Első budapesti gőzmalmi részvénytársaság																		
Erste Ofen-Pester Dampfmühl-Actien-Gesellschaft . . .	1530	1530	1480	1450	1420	1390	1350	1320	1280	1240	1180	1120	1060	9	—	450	4	
Erzsébet gőzmalom társaság Budapest																		
Elisabeth Dampfmühl-Gesellschaft Budapest	1550	1550	15	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	800	450	4
*István gőzmalom-társaság Debreczen																		
*István Dampfmühl-Gesellschaft Debreczen	15	14	14	14	14	14	13	13	13	12	12	11	11	10	800	—	—	

MARKTBERICHTE.

Berlin, 18. Mai. (Franz Schulze jr.) Auch in der abgelaufenen Woche behielt unser Mehlmarkt seine flauere Tendenz bei. Roggenmehle sind ganz erheblich im Preise gewichen, wogegen Weizenmehle behauptet blieben, ohne dass sich indessen der Absatz besserte. Unloszte waren in allen Sorten sehr gering.

London, 16. Mai. Die Mehlfuhren der letzten Woche umfassten 371.294 Cvt. gegen 360.596 Cvt. in der Vorwoche. Die Mehlforschiffungen von den atlantischen Häfen nach dem Verein. Königreiche betragen 142.000 Sack, wovon 49.000 für Bristol, 18.000 für Glasgow, 48.000 für Liverpool, 11.000 für Bristol-Canal und 27.000 für andere englische Häfen gegen insgesamt 204.000 S. in der Vorwoche bestimmet waren. Die Mehrzahl der Landmärkte wies am letzten Samstag bei fester Tendenz unveränderte Notirungen auf, einige erzielten sogar eine Steigerung von sh 1 pr. S. In London verlief Montag der Markt ruhiger aber behauptet, auch Mitwoch waren Preise trotz geringer Nachfrage hoch gehalten. Am Liverpooler Dienstagsmarkt entwickelte sich ziemlich lebhafter Verkehr zu letzten Preisen, während der Glasgower Mittwochmarkt völlig ruhig, zu gleichfalls unveränderten Preisen verlief.

Mehl-Preisnotirungen ungarischer Mühlen.

20-ten Mai 1890.

BERGER TESTVÉREK
Jute-árak és Zsákok gyári raktára
 Budapesten, V. Árpád-utca 12. sz.
 Sürgöczim: **Sigber** Budapesten.
 Ajánlják nagyban rakárutak mindennemű liszt-, korpa- és gabonaszákokban, kezelték zsákok főző minőségű vitorlavászon és csinavából természetes és vízmentes takaróponyvák, jute- és lenzinegekben stb.
 Legpontosabb, legszolidabb és legolcsóbb kiszolgálás.

PATENTE erwirten in allen Staaten
LUDWIG v. BENEDEK & Co.
 Patent-Bureau BUDAPEST, Museum-körut Nr. 10.
 Mittelst Circular-Erlassen Z. 29392/86 des h. k. ung. Handelsministeriums dem Vertrauen der Erfinder empfohlen.
 Jährlich über 500 Patent-Erwirkungen.

PAUL KOLLERICH & SOHN
 Kauf- und Köch-Hoflieferanten.
 Erste ungar. Draht-gewerbe- & Geflechtene.
SIEBWAAREN - FABRIK
 Budapest, IV. Bez., Franz-Josefs-Quai Nr. 21.
 Empfehlung über an zahlreichen Ausstellungen mit ersten Preisen prämierten Fabrikate. Haupt-Depôt der echten schweizer Seiden-, Mehl- und Grisesgaze aus der Fabrik von Dufour & Co.

Dampfkessel-Speiswasser-Reiniger
Patent Schöster.
 Einfachster und sicherer Apparat zur Vorreinigung der Kesselstein- und Schlammablagerung der Kessel, Ersparnis an Brennstoffmaterial, Wegfall der Kosten für das Auskochen, erhöhte Betriebsicherheit. (Im Anlande über 2000 Apparate in Verwendung in Oesterreich-Ungarn seit 2 Jahren in 200 Stück aufgestellt.)
 Unzerbrechbarer Patent-Wasserstandsanzeiger.
 Ersatz für Wasserstands-zeiger bei Dampfboiler, Schutz vor Explosionen, Schutz vor Brandverwunden, Wegfall jeder Schutzvorrichtung, bedeutende Ersparnis- und Betriebs-sicherheit, Ohne Änderung der bestehenden Einrichtungen ausbelegbar, Tausende Anzeiger stellen in aufsteigend-lebender Verbindung, Wassermesser verbessertes System, Ausser-ordentlich genauer Apparat, garantierte Dauerhaftigkeit, zu verlässiger Control bei Dampfmaschinen, Instrumente und Apparate für Textil-Industrie, Versteuerte Construction, vollständig, Zährliche Hofpreuzen erster Firmen.
 Deutsche Anfertigung. Dampf- und Wassermaschinen-Versteher.
 General-Vertreter für Oesterreich-Ungarn:
JULIUS DRACH
 Ingenieur, Wien II, Gerengasse 3 und 5. Prospekt gratis.
 Fachkundige Vertreter für die Provinzen gesucht.

Ringstuhl Nr. 17.
 Fabrikat Ganz & Cie,
 wenig gebraucht, kann noch im Betriebe gesehen werden, wird wegen Anschaffung eines grösseren Stuhles billig verkauft.
 Näheres bei
Gustav Rendl Budapest.

INSERATE
 für den
Magyar Molnár - Ungar. Müller
 werden aufgenommen in der Annoncierung.
Budapest V., Erzsébet-tér 19. sz.
 wo auch die näheren Bedingungen bekannt gegeben werden.

RIGLER József Ede

papírnemű
és gép-level-boríték
gyára**BUDAPEST**

VI. ker.,

Rózsá-utca 55.

RIGLER J. EDE

ELŐBB

POSNER KÁROLY LAJOS.

Író- és rajzeszközök, üzleti könyvek, nyomtatványok,
albumok, feliratok és dísz tárgyak nagy választéka**BUDAPEST**V. kerület, Erzsébet-tér 19. szám
bálvány-utca sarkán.

RIGLER József Ede

gyártelepének
fiók-üzlete:**BUDAPEST**

IV. ker.,

Kecskeméti-utca
13. szám.

GANZ & COMP.

Vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

Budapesten és Leobersdorffban Bécs mellett

ajánlja

hengersizékeit, hámzó- és egyéb malom-
gépeit;

turbinákat;

villamos világítást és erőátvitelt;

vasúti-kocsikat és vasúti-felszereléseket;

mindennemű kemény öntvénygyártmányait;
gép- és öntött-munkáit.

Eisengiesserei u. Maschinen-Fabrik Act.-Ges.

Budapest u. Leobersdorff bei Wien

empfehlen ihre

Walzenstühle, Schäl- und sonstigen Müllerei-
Maschinen;

Turbinen;

Elektrische Beleuchtung und Kraftüber-
tragung;Eisenbahn-Waggon und Eisenbahn-Ausrüs-
tungen;

Hartgussfabrikate aller Art;

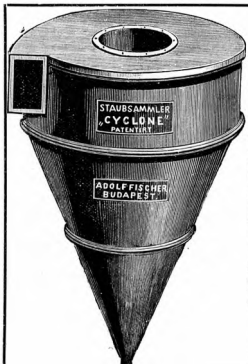
Maschinen- und Guss-Arbeiten.

Alleinige Vertretung für Oesterreich-Ungarn.

Der Staubesammler

„CYCLONE“

patentirt in allen Staaten.

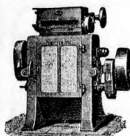

- „CYCLONE“ übertrifft alle Systeme bisher bestehender Staubcollectoren.
- „CYCLONE“ arbeitet ohne Füllertuch.
- „CYCLONE“ unterliegt keiner Abnutzung und bedarf keiner Reparatur.
- „CYCLONE“ kann in Einfachheit und Wirksamkeit nicht übertroffen werden.
- „CYCLONE“ bedarf keiner besonderen Betriebskraft.
- „CYCLONE“ erleichtert und verbessert die Arbeit aller damit verbundenen Maschinen
- „CYCLONE“ bedarf keiner Reinigung.
- „CYCLONE“ vermindert die Feuergefährlichkeit der Mühlen.
- „CYCLONE“ kann auf dem Boden stehend, oder an der Decke hängend angebracht werden.
- „CYCLONE“ arbeitet mit dem besten Erfolge in mehr als 4000 Exemplaren in den Vereinigten Staaten und in Grossbritannien.
- „CYCLONE“ ist in jeder gut eingerichteten Mühle unentbehrlich.
- „CYCLONE“ erfordert keine Bedienung und versagt nie den Dienst.
- „CYCLONE“ bedarf zur Aufstellung keines Sachverständigen.
- „CYCLONE“ vermindert die Verluste durch Verstaubung.

Anfragen erbeten.

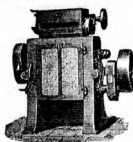
Preisliste gratis.

Adolf FischerCivil-Ingenieur und Constructeur für Mühlenbau
Budapest, Waitznerboulevard 74.

G. DAVERIO

ZÜRICH (SCHWEIZ).

MALOMÉPÍTÉSI TELEP

kettős-, hármás- és négyes hengerszékék
gabonatisztításra szolgáló gépek
szitagépek, dara- és dercezisztító gépek
stb. stb.

Diszokmány a nemzetközi malomparkiállításokon:
Párisban 1885, Augsburgban 1886, Milánóban 1887.

Legnagyobb kitüntetések a nemzetközi kiállításokon:
Párisban 1878, Sidneyben 1879, Melbourne 1881,
Zürichben 1883, Odessában 1884, Párisban 1886,
Barcelonaiban 1888, Párisban 1889.

HÍZONYTIVÁNY:

Davecio G. urnak, Zürich.
..... Folyó hó 13-án kelt b. sorai folytán örömmre
szolgát kijelentései, hogy az Ön által szállított hengerszék
működésével minden tekintetben a legelőkeltebbben meg va-
gyok elégedve.
Haggenmacher Henrik.

Budapest, 1889. december 18.

MÜHLENBAU-ANSTALT

Zwei-, Drei- und Vierwalzenstühlen
Maschinen für Getreideputzereien
Sichtmaschinen, Gries- u. Dunstputzmaschinen
etc. etc.

Ehrendiplom auf den internat. Müllerei-Ausstellungen in:
Paris 1885, Augsburg 1886, Mailand 1887.

Höchste Auszeichnungen auf den internat. Ausstellungen in:
Paris 1878, Sidney 1879, Melbourne 1881, Zürich
1883, Odessa 1884, Paris 1886, Barcelona 1888,
Paris 1889.

A T T E S T :

Herrn G. Davecio, Zürich.
.....Zufolge Ihrer werthen Zuschrift vom 13. cr. macht
es mir Vergnügen Ihnen mittheilen zu können, dass ich mit
den Leistungen Ihres Walzenstuhles in jeder Beziehung auf
das Beste zufrieden bin.
Gez. Heinr. Haggenmacher.

Budapest, 18. Dezember 1889.

ISRAEL TESTVÉREK

malomépítéset, malomkő- és gépgyárak
Wien, Währing, Herrergasse 9-13.

■ Kifülvetve a legmagasb díjjakkal több mint 40 kiállításon. ■
Kivitel a continens minden államaiba, Amerikába és
Afrikába.

Átveszik és elvállalják malomkő, rozs- és árpagyrák
építést és átalakítást vízkerekekre, turbinákra vagy gőz-
üzemre a legújabb rendszerek és a legmesszebb menő jár-
állás mellett.

Egyedül szállítói a fényesen bevált kristály-ková-malom-
köveknek önműködő szellőztetéssel, Heller szabadalma.

■ Nagy, 200 oldalos, gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen
és bérmentve küldetik. ■

GEBRÜDER ISRAEL

Mühlenbau-Anstalt, Mühlstein-u. Maschinenfabrik
Wien, Währing, Herrergasse 9-13.

Angerechnet m. den höchsten Medaillen auf mehr als 10 beschäkten Ausstellungen
Export nach allen Staaten des Continents, Amerika
und Afrika.

Übernehmen die vollständige Ausführung von Neubauten
und Reconstriktionen von Mühlen, Hirse-, Reis- und Graupen-
fabriken mit Wasserrad-, Turbinen- oder Dampftrieb nach den
neuesten Systemen und den weitestgehenden Garantien.

Alleinige Lieferanten der glänzend bewährten Krystall-Quarz-
Mühlsteine mit Selbstventilation, Patent Heller.

■ Grosser, über 200 Seiten starker, reich illustrirter Cata-
log wird franco und gratis gesandt. ■

Az első magyar
juta-fonó és szövőgyár részv. társ. Lajta-Ujfalván
Raktára BUDAPESTEN V., Béla-utca 2.
ajánlja mindennemű gyártmányait
zsakokból és csomagoló szövethől.

Die Act.-Ges. der ersten ungarischen
Jutespinnerei und Weberei in Lajta-Ujfalva
Niederlage BUDAPEST V., Béla-utca 2.
empfehlit ihre Erzeugnisse aller Gattungen
Säcke und Emballagen.

Szerkesztő: Bosányi Endre.

Brösza Ottó könyvnyomdája, Budapest.